

Plaketa organizacijskega komiteja Elanu za uspešno sodelovanje

SPEDU-82 v Ljubljani je za nami

36. svetovno in 41. evropsko prvenstvo SPEDU 82 — Ljubljana v dviganju uteži

Za prvenstvo SPEDU 82 v Ljubljani je bilo s strani ELAN-a narejeno veliko pripravljano in organizacijsko delo. Uspeh pred in med tekmovanjem ni izostal in podariti moram, da smo bili s strani organizacijskega komiteja, tekmovalcev in tre-

nerjev deležni le pohvalnih pripomb.

ELAN je dal na razpologo za tekmovanja in treninge 25 kompletov tekmovalnih ročk, 25 odrov, kaset, stojal in klopi in 2 tekmovalna odra ter 5 rezervnih osi za tekmovalno ročko. Povedati je treba, da so bile osi vzete vse po vrsti, brez izbiranja, ker jih trenutno nismo imeli več na voljo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dvorana za trening in ogrevanje pred tekmovanjem, opremljena z Elanovim orodjem

Še z obiska tov. Janeza Zemljariča in Andreja Marinca v Elanu

8. septembra 1982 se je stala v Elanu zainteresirana skupina za razmah rekreacijskega športa v Sloveniji.

Poleg zagnanih in priznanih delavcev na tem področju Janeza Pavčiča, Staneta Ureka, Lojzeta Hvale in drugih ter našega glavnega direktorja, ki je bil to pot gostitelj sestanka, so se te seje udeležili tudi predsednik CK ZK Slovenije tov. Andrej

izčrpno informacijo. Zlasti mnogo govora je bilo o izvožno-uvoznih pogojih in možnostih na svetovnem tržišču. V povzetku razgovora sta o tem povedala svoje mnenje tudi oba predsednika, ki sta podprla predvideno zaostroitev v izpolnjevanju nalog vseh zaposlenih, da bi bili kos zelo težkim pogojem gospodarjenja, ki bodo sledili v naslednjem obdobju.

Marinc, predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tov. Janez Zemljarič in predsednik ZTKO Slovenije tov. Ljubo Jasnič. Seje se je udeležil tudi projektant Elana s področja športnih naprav ing. arh. Janez Urbanc.

Ob tej priliki je beseda tekla tudi o položaju Elana v sedanjih gospodarskih in samoupravnih razmerah. Prisotni so dobili o tem precej

Poleg nekaterih pojasnil o tekoči in predvideni politiki na področju zaposlovanja, gospodarjenja in podobno, sta oba predsednika zagotovila, da se bodo organizacije in organi, ki ju vodita, zavzemale za tiste delovne organizacije in takšne usmeritve, ki bodo izpolnjevale sprejete sklepe in naloge s kar se da malo kompromisnimi rešitvami.

D. V.

SPEDU-82 v Ljubljani je za nami

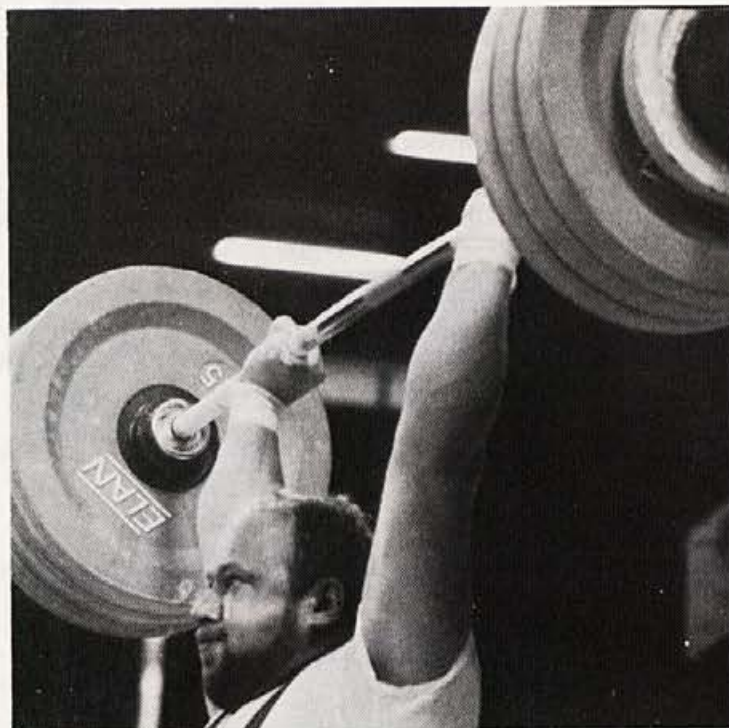
(Nadaljevanje s 1. strani)

Prve točke je ELAN-ova oprema dobila pri uradnem tehtanju tekmovalne ročke, ko je tehnična komisija v zapisnik za posamezne teže zapisala: teže so brez odstopanj!

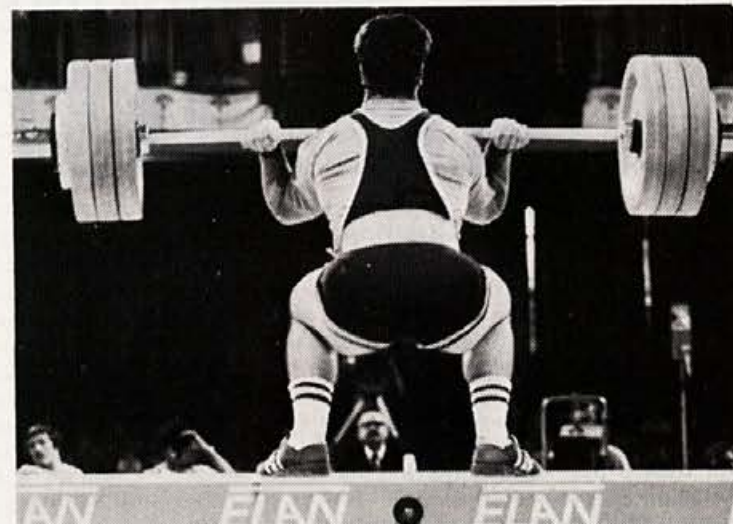
Na treningih tekmovalci z opremo ravnajo bolj divje kot pri tekmovanju, povečini ne uporabljajo pritrdilnih puš, zato pride pri padcu na tla do velikih strižnih napestosti — tako na ploščah kot tudi na oseh. Vso opremo smo vsak dan pregledali, predvsem opletanje osi in stanje gume na ploščah. Ves čas treningov in tekmovanja ni prišlo do poškodb materiala, še manj seveda do kakih zvitihi osi ali pa zlomljenih plošč.

V ELAN-u smo imeli v gosteh tudi tehnično komisijo mednarodne zveze za dviganje uteži IWF in smo se pogovorili o predlogih IWF za tehnične spremembe, do katerih bo prišlo po Olimpiadi 1984 v Los Angelesu. Uporabljali bodo manj različnih plošč, pri osi pa bo treba razviti pritrdilno pušo, ki bo plošče bolj stisnila. Komisija IWF je dala ELAN-u priznanje v tem smislu, da se kot proizvajalec drži tolerance IWF in da je ELAN vzorno poskrbel za opremo za treninge in tekmovanja.

Vsako je lahko videl na tekmovanju samem ali pa doma na malih zaslonih (še posebno počasni posnetki so bili zanimivi), do kakšne mere se os upogne in deformi-

Jugoslovan SOLDO je v sunku 200 kg postavil nov državni rekord

Dvig iz drugega zornega kota

Svetovni prvak v kategoriji do 90 kg Blagoev Blagvi — Bolgarija z novim svetovnim rekordom v potegu 192,5 kg v družbi Elanovceev.

Na njegovi levi strani je tov. Grošel Janko naš sodelavec in generalni sekretar SPEDU-82

Velika večina novinarjev iz vsega sveta, ki so poročali s SPEDU-82 na obisku v Elanu

ra. Pri tem se material, (jeklo), obremeni skoraj do tdnostne meje in vendar je bila za vsa tekmovanja uporabljena le ena in ista os, ki se je le malenkostno deformirala. Baje je to prvi primer, da na svetovnem prvenstvu med tekmovanjem ni bilo treba seči po rezervni osi. To os bomo v laboratoriju še enkrat premerili in ugotovili koliko opleta in določili lastnosti jekla.

Tako se je vse zelo dobro izteklo, vloženi trud, posebno še konstrukterja tov. Ko-

zamernika in drugih ELAN-ovceev, je bil bogato poplačan. Naša ročka je sedaj svetovno znana in tudi priznana in je trenutno — kar se kvalitete in izgleda tiče — najboljše na svetu.

Kot vsak drug uspeh je tudi uspeh na svetovnem prvenstvu, kjer je bilo doseženih 13 novih svetovnih rekordov in preko 50 državnih rekordov, obveza pri nadaljnjem delu, da se dosledno orientiramo na kvaliteto.

Ivo Gostiša

Za vrsto tekmovanj v preteklih letih je bilo z našimi ročkami najvišje tekmovanje Svetovno prvenstvo v dviganju uteži Ljubljana. Pri vseh teh nastopih nas je vodila želja po naši mednarodni uveljavitvi in s tem odpiranju možnosti za povečanje izvoza. Prav na SPEDU smo s tem tudi v največji meri uspeli. Sodelovali smo na kongresu mednarodne dvigalske zveze in imeli tiskovno konferenco, katere se je udeležilo preko 80 domačih in tujih novinarjev. Nepo-

sredno ob prizorišču tekmovanj je bil v hali Tivoli postavljen naš informativni center, kjer smo nudili informacijo in sprejemali obiske. Zanimanje je bilo precejšnje, posebno še, ker se je orodje ob uporabi na prvenstvu izkazalo kot zelo kvalitetno.

Največje možnosti prodaje ročk so v državah bližnjega in srednjega vzhoda, saj je prav v teh deželah dvigalski šport v velikem razmaku. Zanimali pa so se tudi predstavniki nekaterih držav

Evrope in ZDA, ki imajo svoje proizvajalce ročkov in konkurenca največja. Večje potencialne kupce smo povabili na razgovore tudi v tovarno. Po razgovorih katere smo imeli, obstajajo velike možnosti za prodajo ročkov v Egipt, Alžir, Turčijo. Stike smo imeli tudi z predsednikom afriške zveze za dviganje uteži in se dogovorili za skupno akcijo za prodajo naših ročkov v okviru te zveze.

Prihodnje leto bo svetovno prvenstvo za dviganje uteži za juniorje v Egiptu v Kairu. Imeli smo razgovore s predsednikom Zveze za dviganje uteži Egipta in se okvirno dogovorili, da bo tekmovalanje z našimi ročkami.

Obiskala nas je tudi delegacija iz ČSSR na čelu z nji-

hovim konzulom v SFRJ in se zanimala za dobavo naših uteži za Svetovno prvenstvo leta 1987 v Pragi. Naročilo za potrebne rekvizite bodo posredovali eno leto pred prvenstvom.

Večji del tekmovalja je prenašala televizija, deloma pa tudi Evrovizija in BBC. Napis ELAN je bil dobro viden na naših rekvizitih in reklamnih napisih in se prenašal na male zasloni po celem svetu.

Skupno smo v okviru naših aktivnosti na SPEDU razdelili preko 500 prospektov ročkov, ki bodo šli po vsem svetu. Glede na akcije in stike na SPEDU upravičeno pričakujemo povečanje naročil za program ročkov in drugih rekvizitov za dviganje.

Hribar Janez

INTERNATIONAL WEIGHTLIFTING FEDERATION

PRESIDENT: GOTTFRIED SCHÖDL (AUT) GENERAL SECRETARY: TAMÁS AJÁN (HUN)
 Vice-Presidents: Nikolai PARKHOMENKO (URS), Juan MARCOS B. (ESP), Janusz PRZEDPELSKI (POL),
 Bedrich POULA (TCH), André CORET (FRA), Clarence H. JOHNSON (USA)
 Members: Werner NEUMANN (GDR), Aldo BERGAMASCHI (ITA), George STIKAS (GRE), Lezer BAROGA (ROM),
 Andrés GUTIERREZ (CUB), W. W. R. HOLLAND (GBR), Wolfgang PETER (FRG), Christo MERANZOY (BUL),
 Mohammed NASK (EGY), Suchard SMITHINUNT (THA) • Assistant Secretary: Emil DUSKA (HUN)

BUDAPEST XIV., DÓZSA GYÖRGY ÚT 1-3. ☎ 1442 BUDAPEST PF. 116, HUNGARY

Phone: 136-411 Telex: 32-5195 Telegrams: Weightlift, Budapest
 634-832 BANK ACCOUNT NUMBER: IWF 8093487 OTP 1253 BUDAPEST, ALAGÚT UTCA 3.

ELAN Factory
 Boganje
 Yugoslavia

Ljubljana, Budapest, 19. 02., 26th September.....

Spoštovani!

Dovolite, da ob zaključku 36. svetovnega prvenstva v dviganju uteži s tem pismom izrazimo zahvalo Mednarodne zveze za dviganje uteži tovarni Elan. Veseli smo, da vam lahko sporočimo, da so po prvenstvu v Ljubljani prvič v zgodovini svetovnih prvenstev vsi, ki so na prvenstvu sodelovali, izrazili svoje popolno zadovoljstvo z ročkami, ki so jih uporabljali.

Čeprav so tekmovalci Elanove ročke, ki so jih uporabljali za tekmovalanje, ogrevanje in trening, dva tedna zelo intenzivno in nenehno uporabljali, na nobeni ročki ni bilo niti najmanjše poškodbe ali deformacije.

Vaš izdelek je dobil splošno priznanje in vesel sem, da je naše sodelovanje, ki se je začelo pred tremi leti, obrodilo sadove preko svetovnega prvenstva.

Dovolite, da vam v imenu Mednarodne zveze za dviganje uteži in v imenu udeležencev svetovnega prvenstva čestitam in se vam še enkrat zahvalim. Upamo, da se bo naše obojestransko koristno sodelovanje nadaljevalo tudi v bodoče.

Lepo vas pozdravljamo

Tomas Aján

Generalni sekretar
 Mednarodne zveze
 za dviganje uteži

Zunanji predstavniki razpravljajo o olimpijski kolekciji smuču

Inovacijska dejavnost letos

Komisija za izume in tehnične izboljšave je imela letos že 7 sej (do 3. 9. 82). Na teh sejah je bilo obravnavano kar 15 inovacij, za katere je komisija potrdila izplačila 22 avtorjem.

Večina teh inovacij je bila objavljena lani, ali predlani. Znan je podatek o privarčevanem znesku za te inovacije, ki znaša 1.143.151,19 din in izplačani skupni odškodnini v višini 176.649,29 din, ali ca 15,4 % od ustvarjenega prihranka. Ta odstotek se je letos napram lani povečal vsled tega, ker je bilo izplačanih nekaj odškodnin (4), za katere ni bilo možno izračunati prihranka. Največ izplačil je potrjeval DS TOZD SMUČI in sicer 10, Vzdrževanje in Plastika po 2 in ŠO 1. Letos pa je bilo prejetih 14 novih prijav inovacij, od katerih jih je 5 bilo osvojenih (2 tehn. izboljšavi, 3 koristni predlogi), 5 jih je še v reševanju, ali pa čakajo na naslednjo sejo komisije, 4 pa so bile odbite. Največ prijav je prišlo od avtorjev zaposlenih v TOZD SMUČI in sicer 8, iz TOZD-ov IE IN Vzdrževanje po 2 ter ŠO ter 1 izven podjetja. Opaža se, da se je število prijav zmanjšalo napram lani za tretjino, kar je bilo pričakovano.

V letošnjem letu je komisija potrdila avtorjem nekaterih inovacij tudi praktične nagrade, podeljeno je bilo tudi priznanje avtorjema »mokrega filtra« — Toman S. in Resman J.

V aprilu je prišlo tudi do spremembe v članstvu komisije, saj je ostal samo 1 član prejšnje, ostali pa so novi. Vendar pa je nastal problem prisotnosti na sejah komisije, zato je komisija zahtevala imenovanje 2 novih članov, namesto tistih, ki so bili imenovani letos. Nova člana morata biti iz TOZD Trgovina in ŠO.

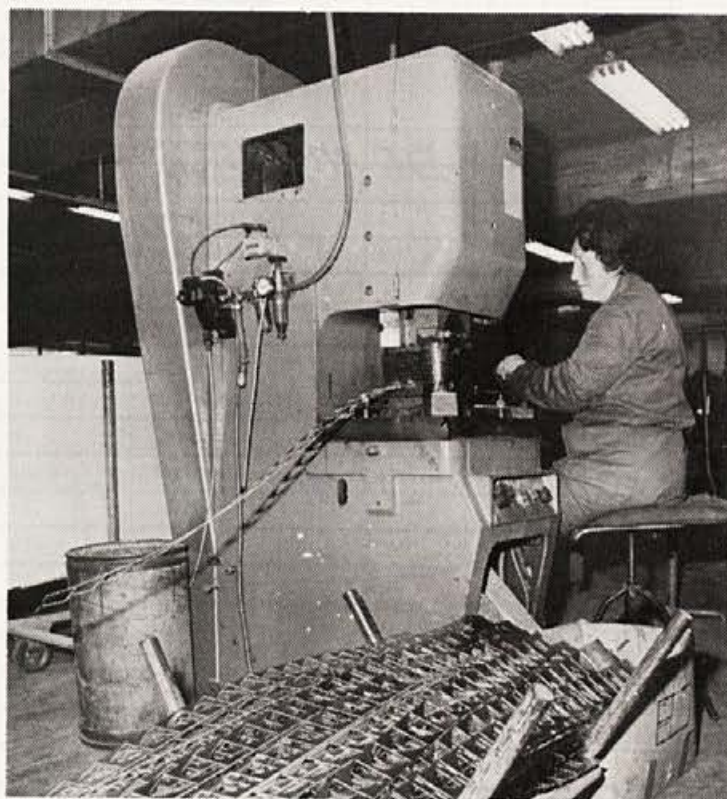
Letos moramo sprejeti tudi nov pravilnik o izumih in tehničnih izboljšavah. Poleg tega bo nekoliko spremenjen tudi vprašalnik, ki ga dobivajo strokovne službe za ocenjevanje vrednosti prijavljenih inovacij.

Na zadnji seji je bil sprejet sklep, da se razširi seznam prejemnikov zapisnikov sej komisije za izume in tehnične izboljšave.

Vendar pa tudi na področju inovacijske dejavnosti ne gre brez težav — kot npr.: še vedno mine preveč časa od potrditve odškodnin do izplačila le-teh, ker jih pač mora potrjevati še DS TOZD-ov, kjer se inovacije koristijo. Poseben problem je v zamujanju rokov, ki so postavljeni strokovnim službam, katere izpolnjujejo vprašalnike za ocenjevanje vrednosti prijavljenih inovacij. Ta rok je sedaj 30 dni in bi ga bilo treba še zmanjšati, da bi dosegli čim hitrejšo reševanje inovacij.

Upamo pa lahko, da se bo tudi ta težava primerno rešila, posebej zato, ker je teh »zamudnikov« malo.

Stare Tone

Priprava konic za smuču

DG-101 (G) ELAN dobi naslednika DG-300 ELAN

Tako kot mnoga področja tehnike velja tudi razvoj jadralnih letal za izredno hitro razvijajočo se vejo, ki komajda dopušča nekemu tipu letala, da bi ostalo po svojih lastnostih in sposobnostih v svetovnem vrhu 5 ali celo več let.

DG - 101 (G) ELAN velja za zelo uspešno konstrukcijo, saj zaradi široke uporabnosti ostaja na trgu aktualen tudi po 8 letih proizvodnje, pa čeprav danes ne spada več med vrhunska tekmovalna letala standardnega razreda. Vlogo superiornega tekmovalnega letala v standardnem razredu drži LS - 4 (proizvajalec Schneider, ZRN), ki se je na trgu pojavil v začetku leta 1981 kot prvi »nove generacije«, pa mu doslej konkurenčni proizvajalci še niso

postavili ob bok svojih novih izdelkov.

O DG - 300 ELAN kot nasledniku DG - 101 (G) ELAN smo s partnerjem Glaser - Dirksom razmišljali že v prejšnjih letih, pa je bilo k realizaciji mogoče pristopiti šele pred kratkim, potem ko je v Nemčiji sicer z zakasnitvijo, pa vendarle uspešno stekla serijska proizvodnja jadralnega letala z uvlačljivim motorjem DG - 400.

DG - 300 ELAN bo vrhunsko tekmovalno letalo standardnega razreda, ki bo z najnovejšimi spoznanji s področja razvoja letalskih profilov po sposobnostih boljše ali vsaj enakovredno najboljšim letalom tega razreda ter bo hkrati ohranilo v čim večji meri priznane dobre le-

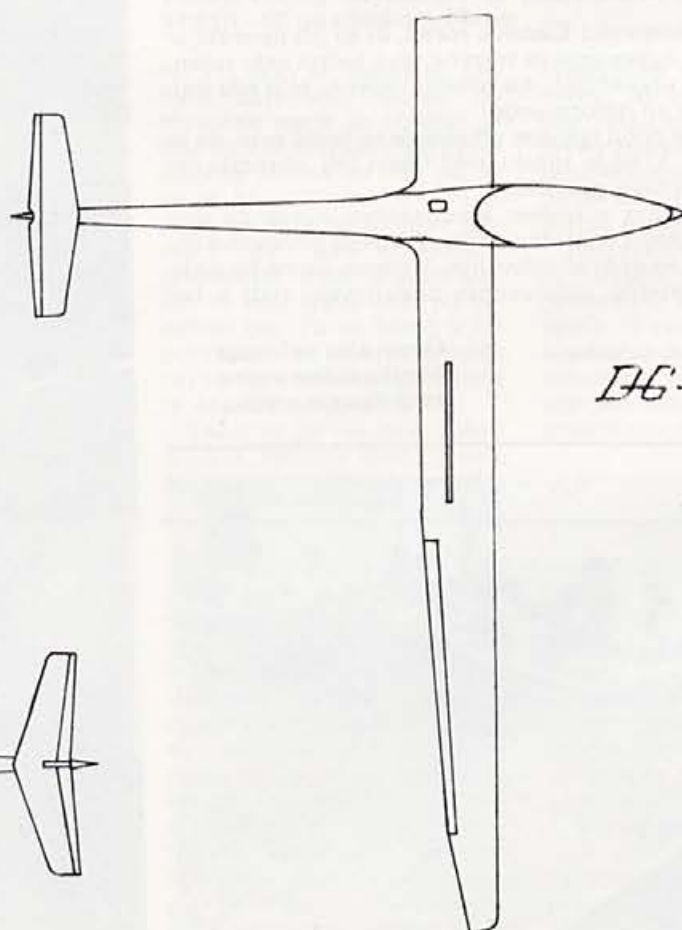
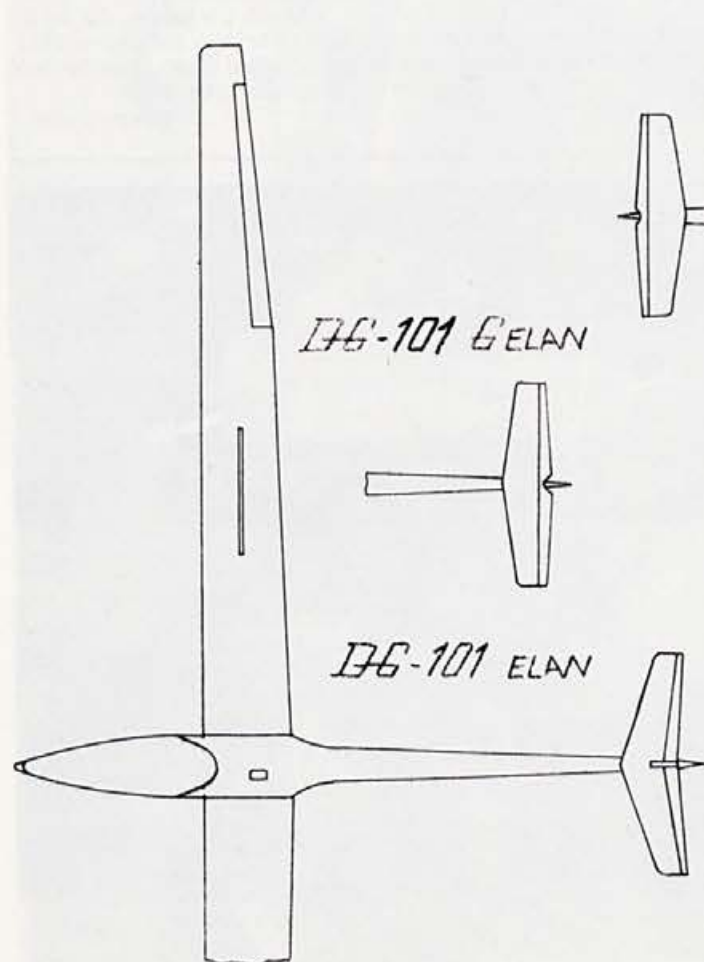
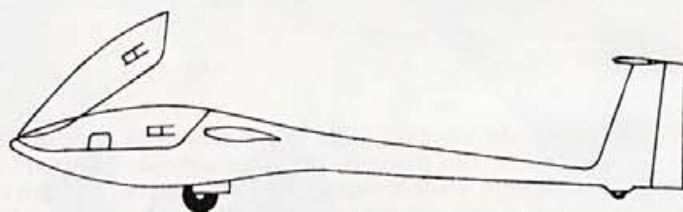
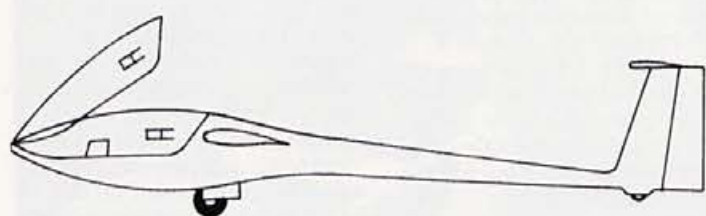
talne lastnosti predhodnika DG - 101 (G) ELAN.

Za termin njegovega nastopa na trgu smo se odločili iz komercialnih razlogov za svetovno prvenstvo, ki bo v Nev Mexicu ZDA poleti naslednjega leta, saj je tekmovalna afirmacija velikega pomena za tržno interesantnost jadralnega letala. Za to realizacijo seveda pomeni terminsko zelo zahtevno nalogo, a smo se zanjo odločili, saj ne želimo zamuditi primestnega trenutka in obetov, ki nam jih to letalo ponuja.

Elanov delež v projektu DG - 300 bo zajemal izdelavo kompleta kalupov (modele razen ugradenj krila preskrbi partner) ter pripomočkov in priprav za proizvodnjo, izdelavo prototipa, nulte serije in kasnejšo serijsko proizvodnjo. Po termins-

kem načrtu mora biti prototip za preskušanje v zraku pripravljen do konca marca 1983, še naslednja 3-4 letala pa do sredine maja, da moremo računati na njihovo sodelovanje na svetovnem prvenstvu. Poleg dveh modelarjev, ki sta si pri dosedanjem razvoju dvoseda pridobila prenekatero izkušnje bo potrebna izdatna pomoč delavcev s Fortune; vsi sodelujoči so na sestanku izrazili pripravljenost na dodatne napore za uspešno uresničitev terminsko zahtevne naloge. Dela na dvosedu bomo do marca 83 prekinili, pa tudi proizvodnjo DG - 101 (G) ELAN bo treba občasno podrediti razvoju DG - 300 ELAN.

Trup novega letala sicer ohranja koncept stoenke, vendar bo 20 cm krajši, na

mestu cockpita nekoliko širši, z novim prehodom za krilo in večjo površino smernege stabilizatorja na račun manjšega krmila.

Krilo bo popolnoma novo, tako profil kot geometrija krila. Njegova preizkušnja v zračnem kanalu obeta, da bo nudilo letalu najboljše drsno število do 41 v primerjavi z 39 kolikor zmore stoenka. Površina krila bo manjša za 1 m², geometrija pa se s krognim trapezom približuje eliptični.

Med ostale večje novosti štejejo še avtomatski priključki za spoj komand krile in zračnih zavor, kar pomeni velik prispevek k varnosti in praktičnosti pri montaži.

Tehnologija izdelave ne bo doživela bistvenih spre-

memb, uporabljene pa bodo nekatere konstrukcijske rešitve, ki naj ob novih spoznanjih izvedbe orodij pripomorejo do znatnih prednosti in prihrankov v proizvodnji.

Postopki pridobivanja dovoljenj za uporabo novega letala (komologacija) bodo predvidoma zaključeni do konca leta 1983 pri nemškem uradu za zračno plovbo (LBA), tako da bi serijska proizvodnja lahko stekla z letom 1984.

Perspektive, ki jih odpira novo letalo pa seveda ne pomenijo konca proizvodnje DG - 101 (G) ELAN, saj leto ostaja izedno primerno letalo za široko klubsko uporabo, po katerem je na trgu permanentno povpraševanje.

Tone Čerin

Novice, novice, novice, novice

Ameriški uvoz smučí v letu - 1980/81:

	Alpske smučí:		Tekaske smučí:		Skupno (Al. + Tek.)
	1980	1981	1980	1981	1981
Avstrija	213.056	163.172	109.420	58.159	221.331
Francija	180.574	146.012	49.086	30.619	176.631
Kanada	13.600	16.481	73.396	53.605	70.086
Italija	13.745	10.497	33.785	40.133	50.630
Jugoslavija	33.930	29.750	12.432	6.686	36.436
Japonska	48.420	28.046	15.442	4.864	32.910
Finska	—	—	66.075	28.430	28.430
Španija	16.860	20.798	—	—	20.798
Nemčija	19.741	4.321	54.268	10.350	14.671
Norveška	—	—	23.431	13.714	13.714
Švedska	—	—	33.685	9.042	9.042
Švica	6.314	7.607	—	—	7.607
Skupno:	561.958	431.298	471.021	255.629	686.927

ROSSIGNOL bo plačal več kot 1 Mio US \$ za reklamo VAS smučí na ameriškem tržišču. V »Ski Magazine« in »Skiing« bodo objavljeni oglasi na 5 straneh, ki bodo prikazali ameriškega smučarja vse odlike VAS smučí (Vibration absorbing system - sistem za dušenje vibracij), ki da pomenijo novo tehnologijo pri izdelavi smučí.

Nove smučí dobi 1600 trgovcev v USA, s ciljem, da bi ROSSIGNOL dosegel več prodaje na ameriškem tržišču, kajti prodaja je padla za 50 %. Prav te drage smučí so za trgovce zanimive, ker z njimi sorazmerno več zaslužijo.

ROSSIGNOL-ova reklama je namenjena zahtevnim smučarjem.

Prav nasprotno strategijo pa ima HEAD, ki se v reklami za sezono 1982/83 obrača predvsem na povprečnega potrošnika. Oglasi in reklama bo v dnevnikih in na TV. Potrebna sredstva cenijo na 1,5 Mio US \$.

NOVICE

V letu 1979 je proizvodnja smučí v ZRN znašala vrednostno 130 Mio DM, leta 1981 pa 95 Mio DM. Največ je v zadnjih letih vrednostno narasla proizvodnja artiklov za vodni šport in surfe.

SPORT INTERN, Nr. 20

V ZR Nemčiji je v športu zaposlenih toliko ljudi kot v velikem podjetju.

17,8 Mio članov kakih 60.000 športnih društev ima stalno nastavljenih 5.000 uslužbencev v upravi, razen tega pa še 10.000 ljudi, ki skrbijo za športne objekte.

Nemška športna zveza omenja, da je častnih sodelavcev še 1,6 Mio na vseh ravneh. Vaditeljev je 170.000, ki dobijo kot odškodnino največ 10 DM na uro.

Alpski svetovni pokal 1982/1983

Datum :	Mesto :	SM	SL	VSL	SUPER VSL	P
December 82						
7. - 8.	Val d'Isere	X		X		
10.	Limone		X			
15. - 16.	Piancavallo	K	X	X		
19.	Zell am See					x-lvožnja
Januar 83						
8. - 9.	Pfronten	X				x-1 vožnja
11.	Ruhpolding		X			
15. - 16.	Schrans	K	X	X		
21. 23.	Megève/St.Gervais	X		X		
29. - 30.	Les Diablerets	K	X	X		
Februar 83						
5. - 6.	Sarajevo	X		X		
9.	Maribor		X			
12.	Vysoké Tatry			X		
Marč 83						
5. - 6.	Mt.St.Anne Quebec	X		X		
9. - 19.	Waterville Valley		X	X		
13.	Vail			X		
18. - 21.	Furano (finale)		X	X		P
		3	8	8	8	2
						1

M O Š K I :

Datum :	Mesto :	SM	SL	VSL	SUPER VSL	P
December 82						
5.	Laax	X				
9. - 11.	Val d'Isere	K	X		X	
14.	Courmayeur		K			
19.	Val Gardena	X				
21. - 22.	Malona di Camp.	K	X		X	
Januar 83.						
4.	Parpan		X			
8. - 9.	Morzine	XX				
11.	Aielboien			X		
15. - 16.	Wengen	K	X	X		
22. - 23.	Kitzbuehel	K	X	X		
27.	Sarajevo	X				
29. - 30.	Kranjska gora		X	X		
Februar :						
5. - 6.	St. Anton	K	X	X		
9.	Garmisch				X	
12.	Markstein		X			
13.	Toitnau			X		
23.	Teernaby		X			
26. - 27.	Gallivare		X	X		
Marč :						
4. - 6.	Aspen	X		X		
8.	Vail			X		
13.	Lake Louise	X				
18. - 21.	Furano (finale)		X	X		X
		5	11	11	7	3
						1

Kupec se rad odloči za Elanovo jadralno letalo

Ob obisku enega najboljših švicarskih in svetovnih jadralnih letalcev — Simona Lauteneggerja iz kluba Wintertour, ki vozi naše jadralno letalo DG — 100 ELAN »G« smo zvedeli marsikaj zanimivega.

G. Simon Lautenegger je bil naš gost 1. oktobra, s svojim bratom Andreasom, poznanim padalcem in njegovo soprogo rojeno Florjančič. Že ime nam pove, da je to hči našega znanca g. Florjančiča, ki nam je vzpostavil kontakt z DIRK — GLASSERJRM v Švici in nas zainteresiral za proizvodnjo jadralnih letal, katerih smo do danes izdelali že več kot 100 (DG — 100 in DG — 100 G ELAN »G« enosed).

ELAN

Lilo je kot iz škafo, ko smo jih pozdravili z ing. Čerinom na letališču v Lescah in jih spremili na Fortuno, na ogled proizvodnje jadralnih letal. Gostje so se v podrobnostih zanimali za način dela in samo izdelavo ter sestavo letal.

Iz Fortune smo goste povabili v Elan, kjer smo imeli z njimi razgovor in ogled proizvodnje smuči in čolnov.

Iz razgovora z njim smo zvedeli tri glavne prednosti pri nakupu Elanovih jadralnih letal:

- da so zelo primerna za klubsko dejavnost;
- da je cena primerna in
- da jih odlikuje izredna kakovost.

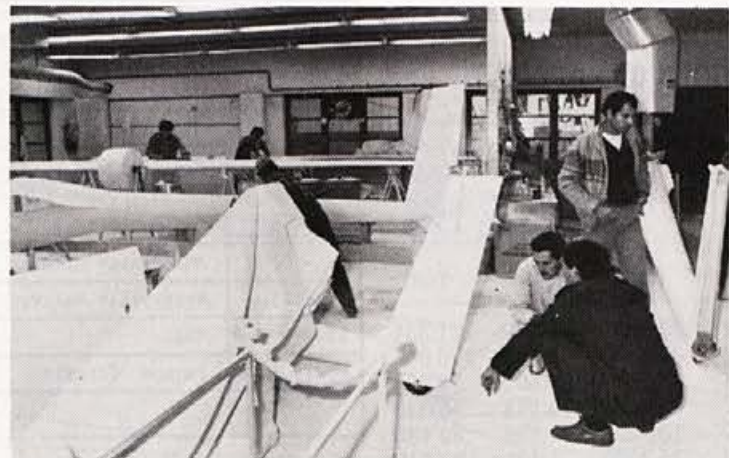
Povedal je tudi, da je zelo zadovoljen z našim letalom in da je z njim dosegel izredne rezultate, med katere šteje 3. mesto letos na svetovnem prvenstvu v alpskem letenju in druge.

Je kandidat za naše novo letalo DG — 300 in bo z njim nastopil naslednje leto tudi na svetovnem prvenstvu v Ameriki. Skrbi ga le to, da bo čas od izdelave letala v aprilu do začetka prvenstva v juniju zelo kratek za trening.

Izrazil se je, da mu je ljubo, da se bo novo jadralno letalo DG — 300 izdelalo v Elanu in ne v Nemčiji in da bo tudi že kalupi izdelani pri nas. To pa zato, ker ugotavlja, da je izdelava letal pri nas skrbnejša kot pri firmi Glasser — Dirks. Čudi se, da

Natančen ogled sestave jadralnega letala DG-100 Elan na Fortuni

Delavnica na Fortuni je natrpna z deli jadralnih letal

Ogled prototipa novega jadralnega letala DG-500 Elan

Gostje na razgovorih v Elanu

je na tekmovanjih tako malo letal DG — 100. Na državnih prvenstvih v Švici jih je približno 25 %, na mednarodnih tekmovanjih so zelo redki. V Nemčiji kroži krilatica: ali letiš na tekmovanjih, ali pa letiš z DG — 100 Elan. To pomeni da ga smatrajo le za rekreativno letalo.

Trdi, da DG — 100 Elan ni bistveno slabši od LS — 4, vendar si je slednji utrl pot skoraj med vsemi tekmovalci. On sam se z DG — 100 Elan ne počuti v primerjavi z LS — 4 v podrejeni vlogi, vendar pričakuje od DG — 300 Elan znatne prednosti pri vsakem letenju pa je odločen tekmovalac.

Pri ogledu proizvodnje smuči in čolnov, so se ustavili tudi v modelarni in spremljali razvoj letala DG — 500 Elan.

Gostje so bili impresionirani nad razsežnostjo Elana in njegovega področja dela, ki je nanje napravil izreden vtis.

G. Simon Lautenegger je mlad letalec — šele na začetku kariere, vendar je dosegel že nekaj izrednih rezultatov:

- 1981
  - šesti na francoskem državnem prvenstvu
  - deveti v švicarskem državnem prvenstvu
- 1982
  - drugi na švicarskem državnem prvenstvu
  - tretji na svetovnem v alpskem prvenstvu
  - četrti na evropskem prvenstvu (Rieti) in druge.

Klub Wintertour je eden najaktivnejših med jadralnimi klubi v Švici in ima svoj začetek že leta 1926, kjer so pristajali na poljih, letala pa so spuščali z natego.

Leta 1965 so dobili prvo novo letalo na vleko in od takrat naprej sledi nagel vzpon. Zdaj imajo 11 klubskih in 10 privatnih jadralnih letal, 70 aktivnih članov in 20 učencev na letališču 700 x 60 m.

Za nas je najzanimivejše to, da imajo od vseh letal kar 7 naših DG — 100 Elan. To je tudi največ od vseh klubov.

Zato je naše sodelovanje z njimi zelo tesno in prehaja že v tradicijo.

K. S. in Č. T.

Razprava komisij o kongresnih dokumentih v radovljiški občini

Po sprejetem programu aktivnosti v pripravah na 10. kongres ZSS se je v predkongresno aktivnost vključila tudi komisija za kulturo. Že pri obravnavi realizacije programa kulturne akcije za prvo polletje in pri sprejemanju programskih usmeritev za drugo polletje letošnjega leta si je komisija zastavila cilj, da damo kulturnim prireditvam kongresno obeležje. Dogovorjeno je bilo, da pri posredovanju prireditve delavcem neposredno v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih poudarimo pomen kulturne prireditve. Zato je bilo izbranih nekaj dramskih prireditev s socialno tematiko v izvedbi domačih amaterskih skupin in polpoklicnih gledališč in nekaj prvskih koncertov z revolucionarno tematiko. Organizirali pa bomo tudi razstave fotografij iz delovnih procesov in postopkov. V tem mesecu bo pomembno srečanje in nastop folklornih skupin iz delovnih organizacij Slovenske železarne, v oktobru skupni nastop tamburaške in folklorne skupine iz Mainza, ki jo sestavljajo jugoslovanski delavci na začasnem delu v tujini — Nemčiji in domače folklorne skupine itd.

Pri obravnavanju osnutkov kongresnih dokumentov so člani komisije glede na ugotovitve iz poročila in opredelitve v resoluciji razpravljali o organiziranosti in svoji aktivnosti pri uveljavljanju in razvijanju različnih oblik kulturnega delovanja. Komisija ugotavlja, da je predstavljanje kulturnih prireditev preko kulturne akcije primerna oblika kulturnega delovanja. S skupnim sodelovanjem komisije, kulturne skupnosti in Zveze kulturnih organizacij organiziramo nastope domačih amaterskih skupin v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah. S tem vzpodbujamo ustvarjalne sposobnosti delavcev, ki sodelujejo in nastopajo v teh skupinah.

V večini večjih OZD in TOZD imajo OO ZS kulturne animatorje. Žal je njihova vloga usmerjena še vedno preveč v razdeljevanje vstopnic, posredovanje informacij, vse premalo pa se ukvarjajo z organiziranjem lastnih kulturnih prireditev.

Seveda so pri tem tudi izjeme. Z izobraževanjem animatorjev in širjenjem vseh kvalitetnih oblik kulturnega delovanja v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih vidimo perspektive pri nadaljnjem razvoju kulture.

Na kongresne dokumente člani nimajo predlogov in pripomb. Zavedajo pa se odgovornosti pri realizaciji določil resolucije.

KOMISIJA ZA ŠPORT IN REKREACIJO že vrsto let organizira različna športno rekreativna tekmovanja delavcev — članov zveze sindikatov v okviru tako imenovanih »sindikalskih športnih iger«. V tej sindikalni dejavnosti je viden velik premik, saj je število delavcev, ki se ukvarjajo z rekreacijo in ki se udeležujejo športnih srečanj iz leta v leto več. Naš cilj je bil vzpodbujati k množični rekreaciji. Množičnosti smo dali poudarek še zlasti v letošnjem letu.

Ko smo se v razpravi o dokumentih kongresa opredeljevali do rekreacije in telesne kulture ter oddiha smo ugotovili, da beležimo na tem področju dobre rezultate. S stalnim prizadevanjem smo dosegli da deluje v delovnih organizacijah mnogo športnih društev, usposobljeni organizatorji rekreacije uspešno vodijo rekreacijo, rekreacija in oddih pa sta že v marsikateri delovni organizaciji vključeni v samoupravne akte itd.

Kljub aktivnosti in prizadevanjem pa nismo dosegli bistvenega napredka pri rekreativnem oddihu, oz. pri rekreaciji delavcev med delovnim časom.

Uspešno je tudi skupno sodelovanje s Telesno kulturno skupnostjo pri organiziranju in financiranju športno rekreativnih tekmovanj. Prav tako so močno razvita športna tekmovanja med temeljnimi organizacijami.

Ugotavljamo, da so možnosti za letne oddihe delavcev realtivno ugodne. V preteklih letih so bila v objekte za oddih vložena velika sredstva delovnih organizacij in glede na to, so tudi kapacitete precejšnje. Pomanjkljivost je slaba izkoriščenost kapacitet izven sezone. Tudi pri izplačevanju re-

gresa za letni oddih ugotavljamo, da ni bilo problemov.

Glede na to, da nimamo razvitih še vseh možnosti bo komisija v skladu s kongresnimi usmeritvami s tega področja pospeševala še kvalitetnejše oblike športa in rekreacije delavcev ter vztraja, da bodo delavci v TOZD in delovnih skupnostih pri sprejemanju planov dosledno opredelili tudi rekreacijo in oddih.

KOMISIJA ZA INFORMIRANJE IN POLITIČNO PROPAGANDO se sicer ni posebej opredeljevala do kongresnih dokumentov. Preko OOZS je bila vodena akcija, da naj v OZD sproti obveščajo delavce o celotni predkongresni aktivnosti in to v internih glasilih ali posebnih informatorjih oz. na način, ki je najprimernejši za določeno delovno sredino.

Dogovorjeno je bilo, da bo komisija po končani razpravi o osnutkih dokumentov pripravila poseben informator z vsemi predlogi in pripombami k dokumentom ter podatki o delegatih, ki nas bodo zastopali na obeh kongresih in ga posredovala vsem OO ZS in urednikom internih glasil v organizacijah združenega dela.

ORGANIZACIJSKO KADROVSKA KOMISIJA je temeljito obravnavala osnutka kongresnih dokumentov. Posebno za Statut ZSS je bilo ugotovljeno, da ne prinaša bistvenih novosti pri organiziranju in delovanju zveze sindikatov. Vnešene so določbe, ki so bile sprejete na 3. konferenci ZSS in dopolnitve, ki natančneje urejajo določena vprašanja, ki so se pojavljala pri dosedanjem delu.

Člani komisije so menili, da je osnutek statuta s svojimi predlaganimi spremembami oz. dopolnitvami že dokaj celovit dokument tako da ni bilo konstruktivnih pripomb in stališč. Zato se komisija v celoti strinja z dopolnitvami k statutu, saj spremembe in dopolnitve še bolj konkretizirajo organiziranost zveze sindikatov ter organizacij in organov zveze sindikatov.

KONFERENCA OO ZS SŽ VERIGA LESCE:

»Posredujemo vam skupno pripombo vseh OOZS, ki smo jo sprožili preko KOS SOZD SŽ:

— glede na težjo gospodarsko situacijo,

— vse večjo vlogo OOZS, — glede na zmanjšanje administracije tudi v ZSS predlagamo, da se članarina deli 50 % za OOZS, 50 % pa naj se odvaja na občino, republiko in zvezo».

Tak predlog so poslale še OO ZS nekaterih drugih OZD.

TOVARNA MERILNIH INSTRUMENTOV OTOČE:

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata INSTRUMENTI Otoče je na 11. seji obravnaval kongresne dokumente in sprejel naslednja stališča:

1. Na predlog statuta ZSS izvršni odbor nima pripomb, in predlaga, da se v taki obliki in vsebini poda v potrditev kongresu.

2. Obravnava nalog ZSS za naslednje obdobje je pokazala, da so zajeta vsa tista področja, kjer mora sindikat uveljaviti svoje interese. Širjenje nalog in podrobnejše definiranje bi delovanje sindikata samo otežkočalo. Iz razprave se je izluščila enotna misel: »Skrajni čas je, da preidemo od besed k dejanjem.«

Deseti kongres ZSS mora dati nedvoumni poudarek, da morajo že tolikokrat izrečene in začrtane naloge vseh družbenopolitičnih dejavnikov naše družbe v njej zaživeti. Osebna odgovornost slehernega člana naše družbe pa je garant temu. Kongres mora dati poudarek, da naloge sindikata niso samo njegove naloge, pač pa naloge vseh dejavnikov v naši družbi.

KONFERENCA OO ZS ELAN BEGUNJE:

Kongresne dokumente smo obravnavali. Na statut ZSS ni bilo pripomb. Na resolucijo ZSS je bila dana pripomba, da je premalo prostora in govora o osebni in kolektivni odgovornosti. Istega mnenja smo tudi glede spoštovanja resolucije katere se velika večina delovnih organizacij ne drži. Kongres naj odločno obračuna s kršitelji, ki so izplačevali osebne dohodke preko dogovorjenih meja.

REPUBLIŠKI CENTER ZA OBRAMBNO USPOSABLJANJE — POLJČE:

Gradivo zajema vse naloge dokaj obsežno in smatramo, da je preobširno. Dokumenti, taki kot so, ne zagotavljajo izvajanja konkretnih nalog, ki iz tega dokumenta izhajajo. Potrebne so kongresne smernice za izvajanje nalog osnovnih organizacij sindikata.

(Nadaljevanje na 8. strani)

10. kongres ZSS

(Nadaljevanje s 7. strani)

TOZD ZDRAVSTVENI DOM BLED:

V razpravi na poročilo so prisotni ugotovili, da je za neposredno svobodno menjavo dela še vedno premalo zainteresiranosti, prav tako za preventivno zdravstveno varstvo, zlasti še zobozdravstvo. Zavzeto je bilo tudi stališče, da z ozirom na zagotovljena sredstva nagrajevanja po rezultatih dela ni možno uresničevati.

SUKNO ZAPUŽE:

Na sestanku, ki je bil skupen za oba IO OOS Sukno Zapuže, dne 1.9.1982 smo obravnavali osnutke kongresnih dokumentov. Člani IO so bili mnenja, da osnutek resolucije zajema vsa področja dejavnosti sindikata, da pa so posamezna načela premalo dodelana. Tako predlagamo, da se večkrat uporabljeni načini izražanja:

Vztrajali bomo, zahtevali bomo, prizadevali si bomo in podobno zamenjajo z

zahtevamo, vztrajamo ipd. Prav tako predlagamo, da se v kongresni resoluciji jasneje opredelijo pojmi kot solidarnost, odgovornost. Za solidarnost menimo, da je v naši samoupravni družbi, ki se še razvija in v kateri še niso izražena vsa načela delitve po delu, nujno potrebna. Prav tako smo in bomo solidarni do vseh, ki so v naravnih in drugih nesrečah utrpeli škodo, nikakor pa ne moremo sprejeti, in mislimo, da do dobrih gospodarjev ni pravično, da smo solidarni do slabih gospodarjev, do nesposobnih in do lenih. V mislih imamo predvsem primerih, ki se že dalj časa pojavljajo v naši družbi, ko nekdo zaradi trenutne situacije ali kako drugače pridobljene prednosti pridobi monopolni položaj, ki ga izkoristi sebi v prid. Slej ko prej so se taka podjetja pojavila med zgubaši, ki jim je družba solidarnostno pomagala iz izgub, pri tem pa se sprašujemo o upravičenosti do solidarnosti, kot tudi do odgovornosti do takega početja.

O odgovornosti menimo, da jo je potrebno kljub temu da je bila tej temi posvečena že konferenca, v kongresnih aktih podrobneje opredeliti

in dopolniti. Še vedno je praksa, da odgovornost poznamo le za konkretnega delavca na konkretnem delovnem mestu, nato pa odgovornost preide v nekaj imaginarnega. Mislimo in prepričani smo v to, da je potrebno na vseh nivojih izpeljati podobne sisteme za ocenjevanje odgovornosti oz. kvalitete opravljenega dela, kot to poznamo za neposrednega proizvajalca. Prepričani smo, da je potrebno tudi na drugih nivojih pričeti z materialnimi sankcijami za neodgovornost in neizpolnjevanje zastavljenih nalog.

Prav tako mislimo, da je potrebno poleg javne moralne sodbe razmisliti tudi o materialnem sankcioniranju za izigravanje družbenih dogovorov in sporazumov. Samoupravljanje in dogovarjanje razumemo kot akt pošteno mislečih ljudi, ki se zavestno odločajo o načinu reševanja določenega problema. Zato smo prepričani, da je izigravanje družbe kot celote težji prestop kot pa izigravanje zakona, saj je leta predpisan in se o njem ne more vsak izreči oz. k njemu pristopiti na način kot je to pri samoupravnem dogovoru.

PRIPOMBA OS ZS RADOVLJICA:

RESOLUCIJA ZA 9. KONGRES ZSJ

Poglavje: Namenska in smotrna uporaba sindikalne članarine

Strinjamo se z opredelitvijo, da je potrebna smotrna uporaba sredstev sindikalne članarine, vendar pa je tako zbranih sredstev premalo za »uresničitev svoje politične vloge in izpolnitev svojih nalog« kot je zapisano v prvem odstavku, če upoštevamo drugi odstavek, ki izključuje dodatno porabo sredstev skupne porabe. Zato bi morali opredeliti, katere so tiste naloge, ki se financirajo iz sredstev članarine, saj vemo, da se sindikat ukvarja s celo vrsto aktivnosti s področja telesne kulture, rekreacije, delovnih tekmovanj, kulturnih akcij, z izobraževanjem ipd.

PRIPOMBA K STATUTU ZA 10. KONGRES ZSS

Glede na to, da je posebej poudarjena vloga OSZS do OO ZS, to se pravi do okolja v katerem svet deluje, predlagamo dopolnitev določila in sicer, da je tudi za OO ZS povezovanje z občinskim svetom ZS obvezujoče pri uresničevanju skupnih nalog, obveznosti in odgovornosti.

PRIPOMBE SVETA ZA PROBLEMATIKO PRIDOBIVANJA IN RAZPOREJANJA DOHODKA TER DELITEV OSEBNIH DOHODKOV ZSS OS RADOVLJICA

NA RESOLUCIJO

Poglavje: Delitev po delu in rezultatih dela, motiv za boljše gospodarjenje in upravljanje z družbenimi sredstvi

1. V prvem odstavku bi moralo pisati »s povečanjem izvoza na konvertibilno tržišče« ... piše pa »s povečanjem uvoza«.

2. V zadnjem odstavku trditev, da imamo celovito podlago za aktivnosti na področju delitve po delu in rezultatih dela ne drži, saj nam manjkajo še strokovne podlage ustrezne kvalitete in prav pri čakanju na te podlage se v praksi odlagajo lastne rešitve v želji da ne bi prišlo do kasnejših neskladij. Tako tudi trditev, da nismo uspeli ustvariti ustreznega družbenega vzdušja ne drži, saj si večina delavcev želi biti nagrajevana po delu in rezultatih dela. V OZD obstajajo le določene strukture, ki si ne žele uvedbe delitve po delu in bi jih morali v resoluciji opredeliti. Po našem mnenju gre za manjši del delavcev, ki niso voljni delati več in za to več dobiti, ter za nekatere vodilne strukture, ki bi pri uvajanju takega načina delitve morale sodelovati in prispevati del strokovnih rešitev, kar pa jim pomeni dodatne obremenitve in organizacijske napore. Mnenja smo, da je nekaj odporov tudi zaradi preveč kompliciranih postopkov sprejemanja in kompliciranosti sporazumevanja na različnih nivojih od panoge, preko SOZD, delovne organizacije do TOZD.

Poglavje: Dosledno uveljavljanje sistema delitve osebnih dohodkov, boj proti uravnilovskim težnjam

3. Materialno in socialno varnost mora delavcu in njegovi družini zagotoviti že sam osebni dohodek, pa četudi gre za najnižji OD, ob normalni učinkovitosti delavca.

Materialna in socialna varnost se lahko postavlja pod vprašaj pri najnižjem OD samo v primerih nenormalnega stanja družine (število otrok, bolezni). Reševanje takih primerov pa bi morali prepustiti interesnim skupnostim tako, da ne bi brez potrebe obremenjevali in drobili sredstva za skupno porabo v OZD, ker bi s tem postavljali OZD v neenak po-

ložaj pri formiranju sredstev skupne porabe zaradi neenakega števila takih upravičencev.

4. Miselnost o delovnem mestu bo težko presežena, ker tudi s spremembami zakona o delovnih razmerjih ni bilo jasno določeno kako razpisovati dela in naloge v primeru, ko bo delavec opravljal več del in nalog z različnimi zahtevami.

Zato bi se z resolucijo zavzeli za ustrezno tolmačenje zakona o delovnih razmerjih.

5. Resolucija bi morala upoštevati, da prihaja do nepravilne delitve sredstev za OD iz treh razlogov:

— neurejenih odnosov pri vrednotenju zahtevnosti del in nalog,

— neurejenih odnosov pri pridobivanju DOHODKA,

— neizdelanih meril za učinkovitost delavca oz. skupine.

Zato je v resoluciji preveč splošnih opredelitev ki jih poznamo že iz drugih sindikalnih dokumentov in stališč.

Resolucija bi morala konkretno opredeliti kaj moramo storiti in kako bomo prišli do ustreznega vrednotenja in razmerij med proizvodnim delom, administrativnim delom kreativnim delom ipd. Mnenja smo, da je to mogoče doseči edinole s primerjalnim razvidom tipičnih del in nalog za področje Slovenije, ki bi vseboval ustrezna relativna razmerja. Nikakor pa ne z raznimi enotnimi metodologijami, ki jih bko vsak vendarle različno uporabljal.

Tudi za področje pridobivanja DOHODKA velja, da dokler je leto neurejeno ni možno govoriti o pravični delitvi po delu in ustrezni odvisnosti OD od DOHODKA, saj je znano, da ima na gibanje dohodka OZD 90 % vpliva cenovna politika in le 10 % kvaliteten dejavniki proizvodnje kot so, večja produktivnost, boljše izkoriščanje delovnega časa in proizvodnih sredstev, zniževanje stroškov in podobno.

Poglavje: Usposabljanje delavcev za dograjevanje in spremljanje uveljavljanja sistema delitve osebnih dohodkov

6. Za uspešno izgrajevanje sistema delitve po delu ni dovolj, da imajo v OZD sposobnega strokovnjaka za urejanje tega področja. Ni strokovnega delavca, ki bi lahko tako poglobljeno obvladal celotni delovni in poslovni proces v OZD, da bi lahko v celoti pripravljaj predloge za stimulativne delitve. Torej v vsakem primeru potrebuje

(Nadaljevanje na 9. strani)

10. kongres ZSS

(Nadaljevanje z 8. strani)

pomoč vodij delovnega procesa in IPO, saj gre v naslednji fazi tudi za uvajanje predlaganih rešitev v prakso.

V tej fazi je še kako pomembna tudi usposobljenost in odgovornost vodstev in članov organov DPO, ki morajo biti usposobljeni za dojemanje in presojo predlaganih rešitev in za oblikovanje javnega mnenja.

Zato bi morala resolucija enakovredno poudariti potrebo po odgovornosti in usposobljenosti vseh teh kategorij, to je: strokovnih delavcev, vodilnih delavcev in IPO, ter vodstev DPO.

Poglavje: Samoupravna organiziranost združenega dela mora izražati dolgoročne interese in potrebe delavcev

7. V tekstu se pojavlja termin »celoviti dohodek«, ki ga zakon o združenem delu ne pozna in bo moteče vplival na tiste delavce, ki s terminologijo niso tako na tekočem. Zato predlagamo, da se uporabi samo termin DOHODEK, ki ne postavlja dileme ali je »celoviti dohodek« več kot »dohodek«.

8. V tej fazi organiziranosti temeljnih organizacij in delovnih organizacij, štiri leta po izidu zakona o združenem delu, bi bila izdelava takih meril popolnoma brez pomena, oziroma bi bila celo škodljiva saj bi aktivnosti TOZD in DO usmerjala v preverjanje ustreznosti lastne organiziranosti namesto h ključnim problemom današnjega časa, to je večanju proizvodnje in stabilizaciji gospodarstva. Po drugi strani bi to pomenilo tudi nezakupnico celotnemu združenemu delu, da si samo ne zna poiskati ustrezne organizacijske rešitve.

Menim pa, da bodo OZD, ko jim sedanja oblika organiziranosti ne bo več ustrezala, same sposobne najti ustrezno rešitev v skladu z Zakonom o združenem delu.

PRIPOMBE SVETA ZA PLANIRANJE IN EKONOMSKO POLITIKO ZSSS OS RADOVLJICA

Na kongresno gradivo so bile dane naslednje pripombe in predlogi za dopolnitve:

Poglavje: Planiranje mora postati podlaga za urejanje odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka

1. Sindikat bo sodeloval pri dopolnjevanju in razvijanju metodologije samoupravnega in družbenega planiranja.

Poglavje: Vključevanje v mednarodno delitev dela, trajna potreba in interes delavca

2. Sindikat si bo prizadeval za pravočasno in hitrejšo spreminjanje dopolnitev in sprememb predpisov na področju ekonomskih odnosov s tujino.

Sindikat bo podpiral ustvarjanje ugodnih razmer za trajno ugodno motiviranost izvoza OZD in popestritev oblik in mehanizmov finančnega sodelovanja s tujino.

Poglavje: Samoupravno odločanje o povečanju cen mora biti v rokah temeljnih organizacij

3. Dopolniti drugi stavek drugega odstavka: Zato bomo v sindikatu zahtevali in se zavzemali za dosledno uresničevanje zakona o sistemu in politiki cen ter si prizadevali na vseh ravneh za znižanje stroškov, saj je bistvo družbenega nadzora cen ravno v zaviranju stroškovne inflacije.

4. Kongrsno gradivo je v celoti dobro pripravljeno, vendar pa, če ga pregledamo podrobneje lahko ugotovimo:

— da ni povedanega oziroma napisanega nič novega v primerjavi z drugimi znanimi dokumenti,

— da je tudi to gradivo sorodno vsem ostalim po splošnosti in načelni opredelitvi vsebine,

— da so vsem znani vsi problemi in težave, s katerimi se srečujemo in v katerih smo, pri čemer pa se pojavlja vprašanje zakaj nismo bolj učinkoviti,

— da se o odgovornosti povsod preveč načelno govori in piše, premalo pa konkretizira in izvaja.

— da bo dokument premalo služil operativnim delavcem zaradi posplošene opredelitve nalog in ker niso ali pa so slabo konkretizirane naloge in ukrepi na višjih nivojih.

DELEGATI
ZA 10. KONGRES
ZSSS

1. MIRO ALBININI

Rojen je bil leta 1948, stanuje na Sp. Dobravi, zaposlen je v Iskri — tovarni merilnih instrumentov Otoče. S svojim dolgoletnim delovanjem v sindikatu je mnogo prispeval k nadaljnjemu uveljavljanju sindikata in delavskega samoupravljanja.

2. JOŽE HOZJAN

Rodil se je 1946. leta, stanuje v Lescah, zaposlen v tovarni verig Lesce. Je izredno uspešen in aktiven družbenopolitični aktivist in samoupravljalca, ki se je še posebno uveljavil pri delu sindikata v OO ZS, KOOZS, OSZS Radovljica in v republiškem odboru sindikata kovinarskih delavcev.

3. MARICA DVORŽAK

Rojena 1940. leta, stanuje v Lescah, zaposlena je v delovni organizaciji Sukno Zapuže. S svojim dosedanjim delom v OO ZS in organih upravljanja ter organih OZS OS ZS in RO tekstilcev je vedno zastopala interese delavcev in stališča sindikatov.

4. VLASTA BERGELJ

Rojena 1949. leta, zaposlena v delovni organizaciji Almira TOZD proizvodnja pletenin Radovljica. S svojo zavzetostjo in aktivnostjo pri delu v sindikatu in kot aktiven samoupravljalca ter z upanje, ki si ga je pridobila med delavci, ji nalaga vedno nove naloge pri delu v OO ZS.

5. ANTON KRISTAN

Rojen 1939. leta, stanuje na Bohinjski Beli, zaposlen je v delovni organizaciji LIP — TO Rečica. S svojo aktivnostjo pri delu v sindikatu in s poslušom do delavskega razreda je mnogo prispeval k hitrejšemu razvoju in uveljavljanju sindikata.

6. METKA RUTAR-PIBER

Rojena 1941. leta, stanuje na Bledu, zaposlena je v SGP Gorenje Radovljica. Z dosedanjjo aktivnostjo pri delu v OO ZS in drugih organih ZS ter organih upravljanja, je pokazala pozitiven odnos do uveljavitve sindikata in delavskega samoupravljanja.

7. FRANCI STARE

Rojen 1947. leta, stanuje na Koprivniku, zaposlen je v Ljubljanskih mlekarnah — DE Savica Bohinjska Bistrica. S svojo aktivnostjo v OO ZS, organih OS ZS, v organih samoupravljanja in kot družbenopolitični delavec v KS, je prispeval k vsestranskemu razvoju in uveljavitvi sindikata.

8. REZKA ALIČ

Rojena 1952. leta, stanuje na Jereki, Boh. Bistrica, zaposlena v Alpetouru TOZD hoteli Bohinj. Je vseskozi aktivna samoupravljalca in še posebno sindikalna aktivistka, ki aktivno in uspešno dela v OO ZS, v OS ZS in republiškem odboru sindikata gostinskih delavcev.

9. SLAVKA MLAKAR

Rojena 1934. leta, stanuje na Bledu, zaposlena v HTP — TOZD hotel Jelovica. Je zelo aktivna na družbenopolitičnem in samoupravnem področju, še posebno se je uveljavila prav pri delu OO ZS in v delu organov ZSS.

10. ZDRAVKO ŠTALC

Rojen 1935. leta, stanuje v Kropi, zaposlena v UKO Kropa. Je dolgoletni sindikalni aktivist in samoupravljalca, ki se je vedno zavzemal za delavske interese in krepitev samoupravljanja.

DELEGAT ZA 9. KONGRES
ZSJ

BOGOVČIČ MARJAN

Rojen leta 1949, stanuje na Bledu, zaposlen je v HTP — TOZD hotel Toplice. S svojim znanjem in sposobnostjo se je sktivno vključil v družbenopolitično in samoupravno delo ter uspešno delal v OOZS in konferenci OOZS, kot tudi v drugih organih ZSS.

RAZREZ DELEGATOV, KI
BODO DELOVALI V POSAMEZNIH KOMISIJAH

10. kongres ZSS bo deloval v petih komisijah. Naši delegati bodo delovali v naslednjih komisijah:

1. komisija: **Zveza sindikatov Slovenije v boju za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije na socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosih**

Delegati: REZKA ALIČ, VLASTA BERGELJ in MARICA DVORŠAK

2. komisija:
ZSS v boju za odločilno vlogo delavcev v političnem sistemu soc. samoupravljanja

Delegati: ANTON KRISTAN, JOŽE HOZJAN

3. komisija:
ZSS v boju za uresničevanje politike združevanja dela in sradstev na socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih osnovah

Delegati: SLAVKA MLAKAR, METKA PIBER-RUTAR

4. komisija:
ZSS v boju za uresničevanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih načel pridobivanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka ter delitve sredstev za OD po rezultatih dela

Delegati: MIRO ALBININI, ZDRAVKO ŠTALC

5. komisija:
Politična, organizacijska ter kadrovska izgradnja in statut ZSS

Delegati: FRANCI STARE

Stanovanja in krediti razdeljeni

Natečaj za dodelitev stanovanjskih posojil in najemnih stanovanj je bil letos razpisan glede na to da smo dopolnjevali Pravilnik o reševanju stanovanjskih potreb, precej pozno in sicer šele 20. 5. 1982.

Ko so bile po zaključenem razpisnem roku prošnje zbrane, so stanovanjske komisije ugotovile, da je bilo precej prošenj nepopolnih, ker prosilci niso priložili prošnjam vseh potrebnih prilog. Tako so komisije razpisni rok podaljšale še za tri tedne, potem pa so morale, če so hotele opraviti svoje delo pravočasno, zbiranje prošenj in prilog zaključiti.

6. NAMENSKA DOLGOROČNA SREDSTVA ZA REŠEVANJE STANOVANJSKIH POTREB DELAVCEV SO ZA LETO 1982 RAZDELJENA

Na osnovi sprejetih prednostnih list za prosilce stanovanjskih posojil in najemnih stanovanj so stanovanjske komisije po temeljnih organizacijah razdelile stanovanjska posojila in najemna stanovanja takole:

TOZD — SMUČI:

Stanovanjska posojila:

1. Jan Dragica	354 točk	adapt.	350.000 din
2. Tajnikar Majda	218 točk	adapt.	200.000 din
3. Lavrič Vito	203 točke	novogr.	578.000 din
4. Ržen Anica	170 točk	adapt.	400.000 din

Najemna stanovanja:

1. Gluhar Drago in Gluhar Erika, 3 član.	310 točk	dvosobno stanovanje
2. Časar Marija, samska	309 točk	enosobno stanovanje
3. Bratkovič Mladen, 3 član.	288 točk	dvosobno stanovanje

TOZD — ŠPORTNA ORODJA:

Stanovanjska posojila:

1. Cvenkelj Franc	321 točk	adapt.	230.000 din
2. Iskra Franc	260 točk	adapt.	433.500 din
3. Hrovat Viktor	196 točk	novogr.	578.000 din
4. Rozman Janez	185 točk	adapt.	230.000 din

Najemna stanovanja:

1. Bec Marija, 3 član	250 točk	dvosobno stanovanje
2. Mijan Sonja, 2 član.	222 točk	eno in pol sobno stan.

TOZD — PLASTIKA:

Stanovanjska posojila:

1. Sodnik Peter in Marjeta	322 točk	novogr.	578.000 din
2. Poklukar Jože	250 točk	adapt.	150.000 din
3. Bratuša Ivan	236 točk	dograd.	100.000 din
4. Krmelj Marjan	192 točk	adapt.	433.500 din

Najemna stanovanja:

1. Gosak Marija, samska	408 točk	enosobno (manjše)
2. Jančič Drago, samski	261 točk	garsonjera
3. Bertoncej Anton, 3 član.	247 točk	50 % udel. Iskra Otoče

TOZD — INŠTITUT:

Stanovanjska posojila:

1. Gašperšič Miran	245 točk	adapt.	433.500 din
2. Kokalj Božena	217 točk	adapt.	240.000 din

Najemna stanovanja:

1. Praprotnik Filip, 4 član.	370 točk	trosobno stanovanje
------------------------------	----------	---------------------

TOZD — TRGOVINA:

Stanovanjska posojila:

1. Podlipec Amalija	274 točk	adapt.	350.000 din
2. Trojar Vida	198 točk	novogr.	500.000 din

TOZD — VZDRŽEVANJE:

Stanovanjska posojila:

1. Prešeren Alojz	227 točk	adapt.	250.000 din
2. Ambrožič Maks	217 točk	novogr.	578.000 din
3. Valant Franc	202 točki	novogr.	578.000 din
4. Pavlin Zvone	193 točk	novogr.	578.000 din
5. Beravs Niko	184 točk	adapt.	433.500 din
6. Ravnik Franc	171 točk	adapt.	350.000 din

Najemna stanovanja:

1. Banjac Lazo, samski	218 točk	garsonjera
------------------------	----------	------------

DS SKUPNE SLUŽBE:

Stanovanjska posojila:

1. Blejc Ivanka	277 točk	novogr.	578.000 din
2. Klarič Slavica	204 točke	adapt.	433.500 din

Najemna stanovanja:

1. Žvan Darinka, 4 član.	278 točk	trosobno stanovanje
2. Urh Vinko, samski	245 točk	garsonjera

Delavski sveti temeljnih organizacij pa so dodelili naslednja kadrovska stanovanja in kadrovska posojila:

TOZD SMUČI:

Stanovanjsko posojilo:

1. Zupančič Franc	grad. stan. hiše	96.800.05 din
-------------------	------------------	---------------

Najemno stanovanje:

1. Poklukar Herman, 3 čl.	trosobno stanovanje
---------------------------	---------------------

DS SKUPNE SLUŽBE:

Najemno stanovanje:

1. Zupan Marija, samska	enosobno stanovanje
-------------------------	---------------------

Stanovanjske komisije so za letošnje leto razpolagale skupaj s 30.845.000 din namenskih sredstev za stanovanjsko gradnjo. Iz teh sredstev je bilo kupljenih 12 stanovanj, okoli 9.600.000 din pa je bilo porabljenih za posojila za novogradnje in adaptacije.

Remont

TOZD Plastika je osvojila proizvodnjo streh za Golf »CADDY«

Že dalj časa je opaziti v obratu čolnov nov artikel — streha za dostavni avto.

Pred približno letom dni smo uspeli v mednarodni konkurenci pridobiti pravico proizvodnje strehe za dostavni avto VW — Golf — Caddy. Natečaj je razpisala zahodno nemška firma VW in TAS iz Sarajeva.

Kot je poznano VW in TAS že vrsto let sodelujeta v kooperacijski proizvodnji osebnih avtomobilov Golf in Jeta. Tovarni sta se sporazumeli, da pričneta s skupno proizvodnjo dostavnega avtomobila. Ker se verzija dostavnega avtomobila po normativih avtomobilske industrije ne bo izdelovala v velikih serijah, so se odločili, da se del karoserije izdela iz ojačane poliestra.

ELAN TOZD Plastika že dalj časa išče primeren izdelek, ki bi se izdeloval za naše pojmovanje v večjih serijah, kateri ne bi bil vezan na sezonsko prodajo in katerega proizvodnja doba ne bi bila samo eno ali dve leti. Med več primeri smo se odločili osvojiti proizvodnjo imenovanega izdelka.

Seveda samo odločitev proizvajati ta izdelek še zdaleka ni bila dosti. Po temeljitih »Izpitih«, katerega smo opravili pred predstavniki VW-ja, kjer je prišlo vprašanje poznavanja ojačanih poliestrov, njihove predelave v finalni proizvod, dosežene serijske kvalitete, sprejemljivih cen, kot tudi solidnosti proizvajalca do postavljenih

terminov, realizacije izdelave orodij, priprav in ne nazadnje tudi končnega proizvoda, smo pričeli z izdelavo prototipa. Razumljivo je, da je bilo zato potrebno izdelati vsa zahtevana orodja in priprave.

Izdelani vzorec je bil poslan naročniku v Nemčijo v pregled. Po temeljitih testih, kateri so v avtomobilski industriji izredno zahtevni, smo dobili dovoljenje za proizvodnjo. »O« serije 10 kom. Ta količina je bila ponovno testirana in sicer so se strehe vgradile na posebno prirejeno proizvodnjo »Golfa« in z njimi se je napravilo več tisoč km vožnje. Test je bil uspešen, na osnovi tega smo dobili dovoljenje za serijsko proizvodnjo.

Trenutno proizvodnja še ni na željeni ravni. Največje težave se pojavljajo na »finišu« izdelka. Površinska izdelava je izredno zahtevna, saj praktično po postavljenih kriterijih ne dovoljuje nikakršnih napak, zato bo potrebno dosti truda, da se v maksimalni možni meri izognemo naknadnih popravil, kateri nam trenutno vzamejo še veliko časa.

Prepričani smo, da je v glavnem začetna problematika rešena in da imamo praktično postaviti še piko na »i« in proizvodnja bo stekla kot si želimo, to pa mora, saj nam ta program pokriva več kot tretjino celotnega prihodka v prihodnjem letu, pogodba pa je sklenjena za dobo štirih let.

Tadej Lazar

Varčevalni ukrepi

Predlog nekaterih varčevalnih ukrepov z električno energijo po posameznih oddelkih.

1. Ogrevanje sušilnika v kemični obdelavi elementov: — možna predelava električnega ogrevanja v toplotno ogrevanje primerjava: el. ogrevanje letno 84.400 Kwh x 3.64 din topl. ogr. letno 84.400 Kwh x 2.10 din prihranek po internih cenah = 129.976 din

Tu gre za varčevanje zlahtnejše električne energije.

Poleg te spremembe greja predlagam še spremembo ventiliranja zraka v sušilni bani — izgube komprimiranega zraka.

2. Z občasnim izključevanjem ventilacijskih naprav v posameznih delavnicah hale B v času, ko ventilacijske naprave niso neobhodno potrebne za tehnološki proces. V drugi varianti pa z organizacijo dela tako, da ventilacijske naprave delujejo samo za delo komplet-

nih delovnih skupin v posameznih delavnicah. Letni prihranek se ocenjuje najmanj 18.000 Kwh, brez škode na tehnoloških postopkih.

Pod enakimi pogoji je možno varčevati z električno energijo pri ventilacijskih napravah v naslednjih oddelkih:

hala B-1	letni prihranek	36.000 Kwh
hala A	letni prihranek	42.000 Kwh
plastika	letni prihranek	10.400 Kwh
kovinska delavnica	letni prihranek	20.000 Kwh
prerez lesa	letni prihranek	10.800 Kwh
telov. orodje — lesni odd.	letni prihranek	12.800 Kwh
Skupaj		132.000 Kwh

3. Z boljšim tehnološkim postopkom je možno v sušilnici lesa prihraniti letno 48.000 Kwh, brez škode na kvaliteti sušenja.

Velikega pomena bi bilo, če bi se tehnološki postopki, z večjo uporabo električne energije prilagajali času druge tarifne postavke električne energije, to je od 13.—16. ure in v nočnem času od 21.—6. ure zjutraj. Električna energija v drugi tarifi je 50 % cenejša od prve tarife.

Skupni prihranek v enem letu bi s tem dosegli 282.400 Kwh, kar po sedanjih internih cenah pomeni 1.027.936.— din prihranka pri električni energiji.

Predlagam varčevanje na vseh področjih. Vredno je iz-

ključiti še tako majhen elektroenergetski porabnik, kajti večje število manjših porabnikov predstavlja naš elektroenergetski sistem, kateri pa mora predvsem v zimskem času uvažati to dragoceno energijo. Vsak posamezni član združenega dela lahko po svoje vpliva na manjšo porabo energije in s tem prispeva k boljšemu gospodarjenju.

Pri uvajanju nove tehnologije je potrebno dobro razmisliti s kakšnimi energetskimi viri bomo izvajali posamezne tehnološke postopke in v naprej predvideti vse znane postavke racionalne izrabe električne energije.

Vinko Selčan

Remont

Ob zaključku letovanja

V mesecu septembru je ekipa naših delavcev zapirala počitniške enote, ki jih imamo ob jadranski obali.

Teh je sedaj skupno s sedmimi stanovanji, šestimi kontejnerji in eno prikolico v Uliki, ki smo jih kupili letos, 49. V vseh teh enotah je v letošnjem letu letovalo v Fažani 137, Vrsarju 99, Cresu 159, Selcah 195, Červarju 152, Čateških toplicah 64, Lanterni 126, Baški 102, Čikatu 50, Pakošanah 70 in v Uliki 15 naših delavcev. Skupno torej 1069.

Ko zdaj prebiramo knjige, ki so namenjene za vpise o vtisih, željah in pripombah, ki so odraz zadovoljstva, bi lahko rekli, da je bila večina tistih, ki so dopust preživeli v naših počitniških enotah, zadovoljna.

Nekdo, seveda od tistih ki so bili zadovoljni je o tem zapisal v knjigo takole: »Ob pogledu na objekt je bil občutek zelo lep. Vidi se, da vam ni bilo žal vložiti sredstev za namestitve in dobro počutje naših delavcev. Tudi oprema prikolice in predprostora je odlična, torej ni bojazni da bi se člani kolektiva našli kakršnih koli kompleksov nasproti drugim podjetjem, pa tudi tujcem in njihovi opremi. Torej gre zahvala in ponos na pripadnost delovni organizaciji, ki je toliko sredstev vložila in namenila v prid boljšega počutja našega delovnega človeka.«

Seveda pa se tako kot povsod tudi pri nas najdejo nezadovoljneži, ki ne znajo ceniti tistega, kar nam naša delovna organizacija nudi in

vseprek kritizirajo in bi najraje videli, da bi jim ELAN za dopust dal na razpolago še služkinjo.

Če smo prej govorili o zadovoljstvu letovalcev, pa nikakor ne morejo biti zadovoljni tisti delavci, ki so počitniške enote zapirali. Še vedno je precej takih, ki z družbeno (našo) imovino delajo dobesedno kot »svinja z mehomo«. Na več objektih je bilo ugotovljeno, da posameznikom ni mar za te enote, ki jih je posebej v tem času zelo težko kupiti in vzdrževati.

Največ je pripomb predvsem na čistočo, saj slaba tretjina objektov ni bila očiščena, predvsem hladilnikov, kateri so bili večinoma neočiščeni, Eden od letovalcev je glede tega tudi sam, po tem ko je pregledal inventar zapisal: »Prav tako nismo bili zadovoljni s čistočo hišice: neočiščen hladilnik, umazani lijaki, precej nečista tla, umazana posoda. Mislim, da bi moj predhodnik lahko hišico malo boljše očistil, ne pa, da smo mi porabili prvi dan samo zato, da smo jo pospravili njegovo svinjarijo«.

Glede na vse to, bo v bodoče potrebno podvzeti določene ukrepe, da bodo tudi tisti, ki s počitniškimi enotami delajo malomarno, ta odnos spremenili, če drugače ne, pa na ta način, da se jim bo za določen čas prepovedalo te objekte uporabljati, o čemer bo na svoji seji razpravljala tudi Komisija za družbeni standard.

V. Z.

Sindikalni piknik v Krpinu

Piknik — piknik — piknik

»Kjer cedilo se je med in mleko«

Mednarodni festival športnih in turističnih filmov v Kranju

Letošnji 9. mednarodni festival športnih in turističnih filmov bo v Kranju od 13. do 18. oktobra 1982.

Ta filmski festival je edina mednarodna filmska prireditev v Sloveniji, njegova posebnost pa je, da združuje dva na prvi pogled dovolj različna filmska žanra — športni in turistični film.

Toda dobri filmi v preteklosti so dokazali, da tematici le nista tako drugačni, da ju ne bi mogli združiti na enem samem festivalu.

Do sedaj so producenti iz 27 držav prijavi več kot 120 filmov. Seleksijska komisija, ki jo sestavljajo znani slovenski športni, turistični in filmski novinarji, bo zato morala opraviti težavno delo, da bo izbrala filme za tekmovalni spored.

Prijavljeni filmi zajemajo najrazličnejše športe, od atletike, alpinizma, jadranja

na deski, boksa, kolesarjenja — prikazujejo pa daljne, nam neznane dežele, kot n. pr. Tajska, Venezuelo, Kitajska.

Filmske projekcije bodo od 13. do 18. oktobra 1982 vsak dan ob 16. in 20. uri.

Med člani mednarodne žirije pa so tako znana imena kot so: Slobodan Šijan (režiser filma Kdo tam poje), Emil Zatopek (eden najboljših znanih svetovnih tekačev), pa Tone Vogrinec (direktor jugoslovanske smučarske reprezentance).

Kranjski festival si je v svetu pridobil ugledno mesto. Prav bi bilo, da bi ta kranjska prireditev zaživela na pravi način tudi doma. To bo najlažje takrat, ko bo dvorana kina Center na projekcijah športnih in turističnih filmov polna, in ko bodo gledalci zadovoljni in navdušeni odhajali domov.

Dopisujte

SLO in DS

NIKOMUR NE SME-MO DOVOLITI, DA S KAKRŠNIMKOLI IZGOVOROM SLABI OBRAMBNO MOČ IN VARNOST DOMOVINE!

T I T O, 1969

GEOSTRATEŠKI POLOŽAJ SFRJ

Značilnost geografskega položaja kot faktor njenega vojaškopolitičnega položaja določamo glede na razmere v Evropi in Sredozemlju. Njegov pomen se povečuje zato, ker se nahajamo na jugu Evrope, ker zasedamo najvažnejši in največji del Balkanskega polotoka, ker smo med državami dveh vojaških blokov.

Ozemlje naše države ima tudi danes tako kot v preteklosti velik vojaški pomen zato, ker prek njega vodijo pomembne komunikacije (poti), ki povezujejo Evropo, Sredozemlje in Bližnji vzhod. Pa tudi Jadransko morje je za zemljepisni položaj naše države velikega pomena, ker nas neposredno veže s Sredozemskim morjem, kjer so razmere, kot že rečeno, zelo zapletene.

Vse navedeno kaže, DA MORAMO NENEHOMA KREPITI SVOJO OBRAMBO IN SI VZTRAJNO PRIZDEVATI ZA UTRDITEV MIRU NA SVETU. Kajti Jugoslavija je vseeno lahko ogrožena, čeprav si nenehno prizdeva krepiti mir. GOVORIMO TOREJ O MOŽNOSTI, DA NAS NAPADEJO, NE PA O NEIZOGIBNOSTI TAKEGA NAPADA.

Tudi zaradi svojega zemljepisnega položaja mora Jugoslavija izpolnjevati, graditi in stalno krepiti svoj obrambni sistem. Čim večje so obrambne možnosti države, tem manj verjetno je, da bo prišlo do agresije nanjo. Na ta način, s krepitvijo obrambe torej, odvrčamo agresijo, vplivamo na potencialnega agresorja, da odstopi od agresije, če bi jo že imel namen izvesti.

OBRAMBNA MOČ KOT DEJAVNIK VOJAŠKOPOLITIČNEGA POLOŽAJA SFRJ

Na vojaškopolitični položaj SFRJ neposredno vpliva njena obrambna sposobnost. Čim večja je ta sposobnost, tem ugodnejši je vojaškopolitični položaj in tem manjša možnost agresije.

Ko je tovariš Tito na X. kongresu ZKJ govoril o tem, je dejal: »Praviloma niso izvajali agresij na tiste države in narode, kjer so pričakovali močan odpor in kjer je bil izid vojne za agresorja negotov«.

Obrambna moč Jugoslavije je v značaju njene družbene ureditve in enotnosti naših narodov in narodnosti, v človeških in materialnih možnostih dežele, v ugodnostih njenega vojskovišča, v moči sistema SLO in mednarodnem ugledu.

SOCIALISTIČNA DRUŽBENA UREDITEV SFRJ se razvija na temeljih samoupravljanja, družbenega lastništva nad proizvodjalnimi sredstvi, oblasti delavskega razreda, nagrajevanja ljudi po rezultatih njihovega dela in enakopravnosti narodov in narodnosti.

Takšna družbena ureditev zagotavlja razvijanje in utrjevanje bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti na osnovi njihove polne enakopravnosti, usklajevanje splošnih interesov posameznikov ter razvijanje svobode ljudi in odnosov med njimi. Vse to ustvarja pogoje za kar se da popoln gospodarski, kulturni, znanstveni, izobraževalni in drug družbeni razvoj naše države.

SOCIALISTIČNA FEDERATIVNA DRUŽBENA UREDITEV SFRJ NA OSNOVI SAMOUPRAVLJANJA JE TEMELJ POLITIČNE ENOTNOSTI V DRŽAVI. To ustvarja pogoje, da naši narodi in narodnosti, delovni ljudje in državljani pojmujejo SFRJ kot svoj največji zaklad, kot svojo najvišjo vrednoto. Zaradi tega so jo pripravljene braniti v vsakršnih pogojih, pred vsakim napadalcem tako odločno, kakor so jo ustvarjali v narodnoosvobodilni vojni in socialistični revoluciji.

O pripravljenosti in odločnosti za obrambo Jugoslavije pravi Ustava SFRJ tako:

»Delovni ljudje, državljani, narodi in narodnosti Jugoslavije, odločeni, da vse svoje sile posvetijo ustvarjalnemu delu in izgradnji svoje socialistične samoupravne skupnosti, dosledno izvajajo politiko miru proti agresiji in agresivnim pritiskom kakršnekoli oblike. Da bi si zagotovili miren razvoj socialistične graditve, so se odločili, da z vsemi razpoložljivimi močmi in sredstvi, z oboroženim bojem in drugimi oblikami splošnega ljudskega odpora varujejo in branijo svojo svobodo, neodvisnost, suverenost, ozemeljsko celovitost in socialistično samoupravno ureditev SFRJ«.

Jugoslovanski narodi in narodnosti, delovni ljudje in državljani ne priznajo brezizhodne situacije, kar pome-

nam do dva milijona vojakov, bi se mu mi lahko uprli na različne načine in na vsem jugoslovanskem vojskovišču s prek 13 milijoni ljudi (moških in žensk), starih od 15 do 60 let, ali s prek 8 milijonov ljudi, starih od 15–40 let, od katerih je tri milijone in pol moških. Znano je, da lahko v pogojih vseljudske obrambne vojne, ko je treba braniti domovino, zmagi nad sovražnikom znatno prispevajo tudi mlajši od 15 let in strejši od 60 let).

V primeru, da bi prišlo do agresije na SFRJ, bi naši državljani branili svojo rodno zemljo: vodili bi pravično, njihov sovražnik pa nepravilno vojno. Bojevali bi se v okviru enotnega, dobro organiziranega in sodobnega sistema SLO. Zato je jasno, da bi bila vrednost našega človeškega faktorja večja od sovražnikovega. To je jasno

Ponos naše oboroževalne industrije "orel" reaktivno vojno letalo.

ni, da so pripravljene za odločen in vztrajen odpor v vseh pogojih neodvisno od moči agresorjevih sil. Ta odločnost je znana. Nanjo mora računati vsak morebitni agresor.

ČLOVEŠKE MOŽNOSTI naše države se nenehoma povečujejo, in to večkratno: povečuje se število prebivalcev, poleg tega pa se nenehno izboljšuje njihova zdravstvena in strokovna sposobnost.

Če bi prišlo do agresije na SFRJ, bi sovražnik na naše ozemlje lahko pripeljal le del svojih oboroženih sil, katerim bi se uprlo vse naše ljudstvo. Glede števila in kvalitete ljudi bi imeli mi prednost na našem vojskovišču. (Če si zamislimo enega izmed najtežjih vojnih primerov, kar pa je zelo malo verjetno, da bo agresor angažiral proti

pokazala naša NOV. Isto potrjujejo tudi sodobne osvobodilne vojne, še zlasti uspešen narodnoosvobodilni boj vietnamskega ljudstva, čigar odpora niso mogle streti niti izredno močne oborožene sile ZDA in njihovih zaveznikov.

EKONOMSKE MOŽNOSTI naše države so vse večje. Uvrščamo se že med srednje razvite države. Takšna gospodarska razvitost nam hkrati s naravnimi bogastvi, s katerimi razpolagamo, omogoča, da se v materialnem in tehničnem oziru opiramo na lastne sile.

Pretežni del naših vojaških potreb zadovoljuje s svojimi izdelki naša industrija, medtem ko v tujini kupujemo samo tista sredstva, katerih nabava je cenejša kot proizvodnja. Naša in-
(Nadaljevanje na 14. strani)

SLO IN DS (Nadaljevanje s 13. strani)

dustrija že danes proizvaja bojna letala, helikopterje, podmornice, tanke, rakete, topnjače, nekatere vrste protitankovskih in protiletalskih raket in drugo sodobno bojno tehniko. Že dolgo sami pokrivalo svoje potrebe v pehotni in artilerijski oborožitvi. Poleg tega je naše gospodarstvo usposobljeno za hitro preusmeritev iz mirnodobne v vojaško proizvodnjo. Naša industrija za oborožitev in vojaško opremo je po svojih uspehih znana po celem svetu. Kadar kupujemo del opreme v tujini, pa to izključno brez kakršnihkoli političnih pogojev.

NAŠE OZEMLJE je ugodno za organiziranje in vovskovanje uspešne obrambe. To je razvidno že iz oblike tal in bogastva vodnih tokov.

Gorsko-planinski svet, ki obsega dele našega ozemlja, je ugoden za nas kot branilca, ker lahko znatno otežkoča nasprotniku uporabo moderne tehnike. Takšno zemljišče postaja še večja zapreka za nasprotnika, kadar je okrepljeno z različnimi umetno narejenimi ovirami in kadar ga brani ogenj iz orožja. Našim silam to olaj-

šuje boj tudi proti najmodernejše opremljenemu nasprotniku prav zaradi možnosti, da deluje v pogojih, ki so za nasprotnika neugodni. (Čez 70 % jugoslovanskega ozemlja ima nadmorsko višino nad 200 metrov, od tega ima 52,8 % višino od 200—700 metrov, 14,8 % od 1000—1500 metrov in okoli 3,8 % nad 1500 metrov. Pretežni del našega obmejnega pasu, razen severnih in severovzhodnih meja, tvori planinski in teže prehodni svet v globino od 150—50 kilometrov. Čez 30 % jugoslovanskega ozemlja je gozdov).

Tako sovražnikova bojna tehnika, njegov glavni faktor, ne bi mogla priti toliko do izraza, kot si želi.

Vodna mreža Jugoslavije je ugodno razporejena in bogata, to je prav tako pomembno za organizacijo obrambe. Številne reke s svojimi pogosto strmimi in kanjonskimi dolinami predstavljajo resne ovire za nasprotnikovo tehniko, posebno kadar so te naravne ovire okrepljene z našim bojnim dejstvom in umetnimi zaprekami.

V. Z.

Narodna zaščita in njene naloge

Kaj je narodna zaščita

Že nekaj let se v svojih krajevnih in delovnih skupnostih srečujemo z organizacijo NARODNA ZAŠČITA. Marsikdo med nami je že opravljal posamezne naloge kot pripadnik narodne zaščite. Kljub temu še marsikje napačno pojmujejo vlogo in namen narodne zaščite.

Narodna zaščita je organiziran del družbene samozaščite. Tako na kratko lahko odgovorimo na vprašanje kaj je narodna zaščita. Poznava smisla narodne zaščite pa je vendarle pomankljivo, če ne poznamo bistva DRUŽBENE SAMOZAŠČITE. Družbena samozaščita ni organizacija, temveč gibanje, neprekinjena aktivnost vseh delovnih ljudi in občanov, skupnosti in organizacij za obvarovanje našega samoupravnega social-

ističnega družbenega reda. Aktivnost, ki ni in ne sme biti nekaj posebnega, nekaj kar je izven okvira vsakodnevne življenja in dela. Je sestavni del samoupravnih pravic in dolžnosti. Krepitev samoupravljanja na vseh ravneh je naše konkretno družbeno samozaščito ravnanje. Sleherni izmed nas ima vsak trenutek in na vsakem kraju priliko, da se družbeno samozaščito dobro ali slabo obnaša. Odnosi v družini, v stanovanjskem bloku, v vasi med sosedi, v tovarniški delavnici ali v šolskem razredu so naša najbližja priložnost, da se družbeno samozaščito izkažemo. Tudi naš odnos do družbene in zasebne lastnine je spričevalo naše družbeno samozaščitne zrelosti in aktivnosti.

Varstvo neodvisnosti in nedotakljivosti države,

ustavne ureditve, bratstva, enotnosti ter enakopravnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, samoupravnih pravic človeka in občana v združenem delu in drugod ter drugih pravic in svobod človeka in občana, družbene lastnine in premoženja ter zagotavljanje osebne in premoženjske varnosti človeka je VARNOSTNA FUNKCIJA, ki je v drugih državah v rokah varnostnih služb in organov. Z razvojem družbenih odnosov in razvojem samoupravljanja je prišlo do PODRUŽBLJANJA VARNOSTNE FUNKCIJE. To funkcijo izvajamo množično v obliki družbene samozaščite in njenim organiziranim delom, ki mu pravimo NARODNA ZAŠČITA.

Z narodno zaščito opravljamo tiste naloge družbene samozaščite, ki zahtevajo organiziran in strokoven pristop.

Če vzamemo za primer neko večjo prireditve vemo, da je na njej zaradi velikega števila udeležencev treba uveljaviti organiziran red, ki ga ne more izvajati vsak udeleženec po svoje. Včasih so pri tem sodelovali izključno miličniki. Danes tako nalogo lahko uspešno opravi narodna zaščita, ne kot podaljšana roka milice, temveč kot organiziran del družbene samozaščite.

Naloga narodne zaščite

Prvenstvena naloga narodne zaščite je varovanje delovnih ljudi in občanov, pogojev za njihovo delo, proizvodnih sredstev, družbenih dobrin s katerimi upravljajo in okolja, v katerem bivajo. To so naloge, ki so sestavni del našega življenja in dela in smo jih zmogni, pripravljani in sposobni sami izvršiti.

Ko bi bil ogrožen naš družbeni red bi ga narodna zaščita branila tudi z orožjem v roki. Tudi za to smo sposobni in pripravljani.

Kje organiziramo narodno zaščito

Narodno zaščito organizirajo delovni ljudje in občani v vseh temeljnih in enovitih organizacijah združenega dela, v vseh krajevnih skupnostih in v vseh drugih delovnih skupnostih, ki nimajo značaja organizacij združenega dela.

Sklep o organiziranju sprejmejo organi upravljanja.

Sestav narodne zaščite

Narodno zaščito sestavljajo vsi delovni ljudje, ki so

zaposleni v OZD in vsi krajanje krajevnih skupnosti. Torej tudi vojaški obvezniki, ki imajo za primer vojne druge obveznosti. Nekaterih omejitev tu ne bi omenjali. Narodno zaščito sestavljajo tudi žene in tudi matere z otroki. Tisti občani, ki so zaposleni, sestavljajo narodno zaščito v svoji OZD in svoji krajevni skupnosti.

Vodenje narodne zaščite

Narodno zaščito vodi načelnik in njegovi pomočniki, ki jih imenuje organ upravljanja. Za načelnika je lahko imenovan vsak član delovne skupnosti ali krajanje krajevnih skupnosti, ne glede na spol in starost. Ne bi pa mogli nekoga imenovati za načelnika v delovni organizaciji in krajevni skupnosti hkrati.

Načelnik ima vrsto odgovornih obveznosti, zato bi za te dolžnosti morali izbirati sposobne delavce ali krajanje, ki se bodo za to tudi zavestno usposabljali. Zaradi pomembnosti funkcije je načelnik tudi član svojega komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Oznake narodne zaščite

Narodna zaščita nima uniform. Zaščitniki opravljajo dolžnost v svojih oblekah, pač pa imajo v času, ko so na dolžnosti, znak narodne zaščite, ki ga nosijo na levem rokavu. Natisnjen je na rdečem narokavniku. Načelnikov narokavnik je obrobljen z zlatim robom, narokavnik pomočnika načelnika pa ima zlat rob le na eni strani. Po opravljeni dolžnosti mora zaščitni trak vrniti načelniku.

Objorožitev narodne zaščite

V izjemnih primerih, ki jih določa predpis, nosijo zaščitniki tudi orožje. To mora biti vidno. Uporaba tega orožja je natančno predpisana. Orožje pa lahko načelnik izroči le tistim, ki so se usposobili za ravnanje z njim. Zato mora skrbeti za usposabljanje vseh, ki sestavljajo narodno zaščito.

Usposobljenost v ravnanju z orožjem pomeni tudi, da bi se v morebitni vojni poleg pripadnikov oboroženih sil z orožjem v roki zoperstavili vsi delovni ljudje in občani. Narodna zaščita pomeni torej tudi uresničitev znane Marksove misli o oboroženem ljudstvu.

JANKO ROZMAN

Razstava linorezov, člana skupine »LIKOR« iz Jesenic nam je v avli predstavila delavca železarja in delo v Železarni

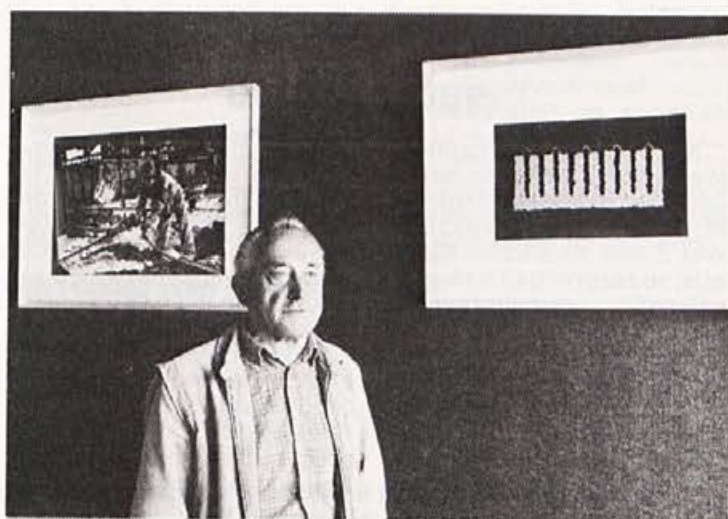
Ciklus barvnih linorezov ŽELEZARNA, ki jih je FRANC DOLINŠEK pripravil za razstavo, pomeni nov korak v razvoju slikarjevih likovnih prizadevanj.

Franceta Dolinška poznamo predvsem po privlačnih tihožitjih, s katerim smo se srečavali na številnih razstavah na Jesenicah in drugod in s katerimi že vrsto let bogati najrazličnejše regionalne in republiške likovne prireditve pri nas.

Zbirka 14 linorezov nas preseneča s svojo tehniko in vsebinsko pestrostjo. Obvladovanje novega načina grafičnega izražanja je pripelja-

lo Dolinška na novo pot likovnega iskanja na področje oblikovanja arhitekture in figuralike. Obe novi motivni razsežnosti se v razstavljenem ciklu povezuje v osrečenem sožitju.

Predmet Dolinškove likovne predstavitve na Jesenicah je Železarna, prikazana v vsej svoji prostorski, barvni in svetlobni dinamiki, z ljudmi, ki so sicer le delček ogromnega proizvodnega organizma, a so pri svojem delu resnični ustvarjalci. Prav osebni ustvarjalni prispevek delavca železarja je Dolinšek želel poudariti v svojem slikarskem orisu življenja v tovarni. Tako nam slikarjev roka riše najbolj omembne, najbolj napete trenutke v železarskem proizvodnem procesu, ko je od spretnosti in pogosto tudi od poguma posameznika odvisen uspeh dela: »Prebold v plavžu«,

»Dovajanje kisika«, »Ločevanje železa od žlindre«, »Vilvanje žareče taline v kalupe« itd. Zrak puhti od vročine, železo in jeklo žarita v oražno-rdečih barvah, plavžar in martinar pa vztrajata pri svojem delu in zdi se, kot da se v silni pripeki tudi sama spreminjata v žarečo gmoto.

Sredi razžarjenega ambien- ta se je Dolinškovo oko ustavilo na predmetih, ki po-

menijo nasprotje razgibanim postavam, se je malo prej upodobil — na posodah z apnom, na kokilah, kalupih za vlivanje kovine, na odsluženem grabilcu za staro železo... Nastala sovojevrsna tihožitja z motivi, kakršnih slikar zlepa ne najde. Tako se sta slikar figuralik in slikar tihožitij srečala v nena- vadnem okolju, na tleh, ki obema nudijo dovolj bogatih snovi za ustvarjalno delo.

Sonja Bogovčič, novi predsednik DS — DO Elan

Po odhodu dosedanjega DS — DO Elan, tov. Ješe Pavla iz Elana, je bilo potrebno napraviti novo konstituantno iz razloga, ker podpredsednica Šinkovec Jožica ni bila pripravljena prevzeti mesto predsednika.

Na zadnji seji so tako delegati na predlog sindikata izvolili iz svoje srede za to odgovorno funkcijo tov. Sonjo Bogovčič iz TOZD Plastika.

Sonja Bogovčič je rojena leta 1953, torej iz mlajše generacije. V službi je 10 let, od tega od leta 1976 v Elanu kot referent prodaje čolnov (servis). Predno je prišla v Elan je delala v recepciji hotela KRIM na Bledu. V Elanu je v začetku nekaj mesecev opravljala posle fakturista.

Prav je, da je predsedovanje enkrat za spremembo prevzela tovarišica, mlada, na začetku svoje življenjske

poti. Sonja je tudi sposobna opravljati to novo dolžnost. Je energična, uglajena in vestna delavka, polna mladostnega, delovnega poleta.

Želimo ji mnogo uspehov tudi pri tej najvišji samoupravljalni dolžnosti. Jasno pa je, da ji bomo pri tej funkciji morali pomagati in z njo tesno sodelovati.

K. S.

Na ogledu Elana je bilo 556 ljudi

Kot vsako leto smo tudi letos v Elanu odprli vrata javnosti za ogled proizvodnje smuči, telovadnega orodja in čolnov.

To je bilo na delovno soboto 2. oktobra. Tovarno si je ogledalo 556 ljudi.

Obiskovalci so bili v večini zadovoljni, predvsem mladi- na, upamo pa, da tudi predstavniki konkurenčnega podjetja »Šport oprema« iz Vižmarij, ko so si Elan ogledali »privatno«.

Elan

In appreciation for your support of the

United States Nordic Ski Team

1982 World Championship Team

Elan je izstopil iz ameriškega nordijskega POOL-a. Tekmovalci pa so se s to plaketo zahvalili za dolgoletno uspešno sodelovanje

Samoupravni delavski kontroli večjo veljavo

Na posvetu z nekaterimi predsedniki organov samoupravne delavske kontrole, ki ga je pripravil republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, so razpravljali o vlogi in nalogah samoupravnega nadzora, posebej organov samoupravne delavske kontrole, ter o nalogah sindikalnih organizacij. Posveta, ki ga je vodil predsednik RS ZSS Marjan Orožen, sta se udeležila tudi Tomaž Ertl, republiški sekretar za notranje zadeve, in Ludvik Golob, republiški pravobranilec samoupravljanja.

Samoupravni družbeni nadzor, katerega del so tudi organi samoupravne delavske kontrole, je pomemben instrument za zagotavljanje in spoštovanje zakonitosti, družbene lastnine, odgovornosti ter pravic in dolžnosti vseh delavcev. Kljub zakonu in sindikalnim stališčem pa samoupravni nadzor in posebej organi samoupravne delavske kontrole povsod niso zaživel oziroma niso bili dovolj učinkoviti. V gospodarskih okoliščinah, ki včasih objektivno spodbujajo družbeno škodljivo vedenje, v zadnjih dveh letih naraščajo neupravičeno prilaščanje družbene lastnine, »koristne« malverzacije, kraje, pridobivanje dohodka brez dela, požari, in še bi lahko naštevali. Vzroki so pomanjkanje nadzora, slaba notranja kontrola in včasih tudi omalovaževanje ali otežkočanje dela organov samoupravne delavske kontrole.

Kadar družbeno škodljivo ravnanje narašča in ob tem ni pravega samoupravnega nadzora, se seveda krepi dejavnost upravnoadministrativnih organov in zadeve se kopičijo na že tako prepolnih sodiščih. Množična družbena samozaščita, ko se bo večina ljudi v delovnem in življenjskem okolju ravnala preventivno — torej kot dejavnik samoupravnega nadzora, ni samo cilj, pa tudi še ne množična praksa.

Samoupravni nadzor ima delavsko-razredni značaj in pomeni tudi nadaljnje podružbljanje kontrolne funkcije. Zato ima sindikat kot politična organizacija na tem področju obveznosti po zakonu. Sindikalna organizacija je nosilka kandidacijskega postopka za člane samoupravne delavske kontrole in ima pravico predlagati odpoklic organa ali posameznih članov, poleg tega pa mora zagotavljati tudi politično vzdušje za delo teh organov,

zaščititi člane samoupravne delavske kontrole, če jih šikanirajo, in politično ocenjevati delo organov samoupravne delavske kontrole. Ob ponovni uveljavitvi vloge samoupravne delavske kontrole pa naj bo sindikat pobudnik razprave o slabostih, kršenju samoupravljanja in odgovornosti!

Izkušnje iz dela organov pregona kažejo, da pri majhnih krajah storilce hitro odkrijejo, pri velikih pa je krivice praviloma težje odkriti. Dosti kaznivih dejanj se zgodi, ker ni redne kontrole, finančnih pregledov. Dosti malverzacij je bilo lani prav v notranji in zunanji trgovini, bankah in podobnih organizacijah. Delavska kontrola mora imeti vpogled v delo zunanjetrgovinskih predstavništva. S povečanim nadzorom bo mogoče zmanjšati ali pa vsaj preprečiti širjenje kreditnih malverzacij, zaposlovanje mimo razpisov, prikrivanje primanjkljajev, odpise osnovnih sredstev brez vednosti inventurnih komisij, nesreče pri delu in požare.

Pa ne samo nadzor, tudi neobveščena ali nezadostna obveščena sta lahko razlog za prepozno ukrepanje. Gre seveda za zavajanje samoupravnih organov, zadrževanje in prikrivanje pravih informacij pa tudi za preobširne in težko razumljive informacije, ki ne povedo dovolj.

Organ delavske kontrole seveda ni nikakršna »notranja policija« niti sam ne odloča. Opozarja in daje predloge samoupravnim organom, če pa ti ničesar neukrepajo, lahko organ delavske kontrole sodeluje z zunanjimi organi kot npr. s pravobranilci, skupščinami občin in družbenopolitičnimi organizacijami. Delavska kontrola tudi ni strokovni organ, kot na primer SDK. Za uspešno delo organov je nujno načrtovanje dela. Pri tem se je treba osredotočiti na prednostne naloge, kot na primer na uresničevanje planov ter periodične in zaključne račune. Organ delavske kontrole in sindikat sta dolžna o ugotovitvah delavske kontrole obveščati vse zaposlene.

Predsedniki organov samoupravne delavske kontrole so na posvetu v glavnem navajali slabe izkušnje iz dela teh organov. Ponekod organi delavske kontrole ne dobivajo vabil in gradiv za pomembnejše seje v ozdu,

drugod pa poslovodni organi niso zagotovili pogojev, sindikalna organizacija pa jih ni politično podprla. Zgodilo se je celo, da delavski svet ni obravnaval pobude delavske kontrole. Seveda se tudi pri nekaterih članih delavske kontrole pojavlja bojazen, da se ne bi komu zamerili oziroma strah, da jih ne bi šikanirali. Tudi pri usposabljanju članov organov delavske kontrole smo v preteklih letih premalo storili.

Na posvetu so se dogovorili, da bodo v občinskih svetih pripravili podobne posvete s predsedniki organov samoupravne delavske kontrole, v predsedstvih občinskih sve-

tov pa zadalžili enega od članov za to področje (v predsedstvu republiškega sveta ZSS za to področje odgovarja Miro Gošnik). Izvršni odbori sindikalnih organizacij v ozdih naj preverijo, ali so bili v organe delavske kontrole izvoljeni res pravi ljudje. Kar zadeva sodelovanje s pravobranilci samoupravljanja v občinah, bodo ti v konkretnih zadevah v zvezi z ozdi vedno obveščali tudi organe delavske kontrole v teh ozdih. Organi delavske kontrole pa naj, kadar ni odziva na njihove pobude, obvestijo pravobranilca.

MK

Civilna zaščita cel
strategije miru
svobode, napredka

občinsko tekmovanje
gasilskih oddelkov
civilne zaščite

diploma

za sodelovanje na tekmovanju

dosežen
uspeh:

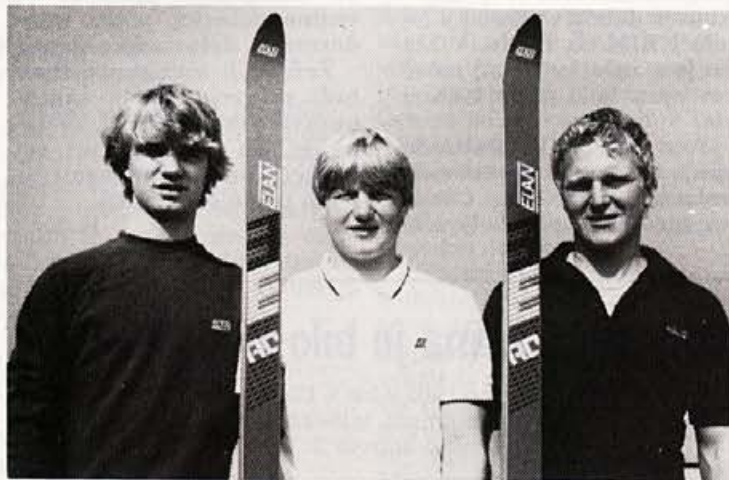
864,2

2. mesto

ELAN BEČUNJE

vaja MB m do 45 let
Boh. Bistrica, 19.9.1982

občinski štab civilne zaščite radovljica

Norveški smučači, ki bodo v bodoče vozili na naših smučeh: Z leve proti desni: Egil Skjervheim, Jan I. Dakken, Vidar Ringen

Iz naše občine

Prizidek k domu dr. Janeza Benedika bo dražji

Meseca julija so delavci SGP Gorenjce začeli graditi prizidek k Domu dr. Janka Benedika v Radovljici. Na ta način bo dom pridobil 80 mest; v enoposteljnih sobah 48 in v dvoposteljnih 32 mest. Vsaka soba bo opremljena s sanitarijami. Velika pridobitev za stanovalce doma bo tudi nova fizioterapija in hidroterapija, prostor za delovno terapijo in dnevno varstvo starejših občanov, povečana jedilnica s 140 sedeži, delavnica in shrambe, ki jih je zdaj premalo.

Poleg tega bodo bolniški oddelek dopolnili z jedilnico in povečali razdelilno kuhinjo.

Nezaposlenost narašča, izobrazbena struktura se ne izboljšuje

Konec junija 1982 je bilo v občini Radovljica zaposlenih 12.693 delavcev, kar je za 1,2 % več kot v enakem obdobju lani. Največ, za 8 %, se je število zaposlenih povečalo na področju finančnih, tehničnih in poslovnih storitev, v trgovini (5,9 %), zdravstvu in socialnem varstvu (5,3 %); na področju obrti, v gostinstvu in turizmu, stanovanjski in komunalni dejavnosti, SIS in Družbeno političnih organizacijah pa se je število zaposlenih znižalo.

Stopnja brezposelnosti je porasla in je daleč najvišja na Gorenjskem. Konec junija je znašala 1,58, na Gorenjskem pa 0,94. Med 201 iskalcem zaposlitve je 61,8 % žensk.

Največ iskalcev zaposlitve je nepriučeni — 47,3 %, kvalificiranih je 24,6 %, srednje šole ima 21,1 %, višjo in visoko pa po 3,5 %. Ni nepomembno poudariti, da je število nezaposlenih z višjo in visoko izobrazbo poraslo za bistveno več kot pri ostalih kvalifikacijskih strukturah. Še manj vzpodbuden je

Prizidek bo povezan s starejšo zgradbo, tako da bo mogoče uporabljati skupne prostore, dvigala in stopnišča v obstoječi zgradbi.

Po prvem predračunu naj bi investicija veljala 85.208.483 dinarjev, vendar je prišlo do podražitve za 21.788.517 dinarjev, tako da bo končna vrednost investicije znašala 106.997.000 dinarjev.

O zagotovitvi manjkajočega denarja so odločali delegati skupnosti pokojniškega in invalidskega zavarovanja, enote v občini Radovljica na 3. seji, 14. septembra 1982.

podatek, da je kar 40,8 % vseh nezaposlenih starih od 18 do 25 let in da je delež tistih, ki čakajo na zaposlitev več kot dve leti 16,9 %, med najvišjimi na Gorenjskem.

Denarno pomoč je konec junija prejelo 9 občanov in denarna nadomestila 14.

V prvih šestih mesecih so organizacije združenega dela iz naše občine posredovale skupnosti za zaposlovanje 743 potreb po delavcih in pripravnikih, na skupnosti za zaposlovanje pa je bilo prijavljenih 575 delavcev z željeno kvalifikacijsko strukturo.

Na novo smo v občini zaposlili 252 delavcev, od tega 60,7 % priučeni in nepriučeni ter najnižji delež (0,4 %) na Gorenjskem z visoko izobrazbo. 54,8 % teh delavcev je prišlo iz drugih republik iz lastnih rezerv pa borih 12,7 %.

Trend zaposlovanja delavcev z nizko izobrazbo se nadaljuje kljub ugotovitvam, da je izobrazbena struktura zaposlenih v občini Radovljica pod republiškim in državnim povprečjem.

Prizadevanje za zmanjšanje sezonskega dela

Zmanjševanje sezonskega dela na račun dela za nedoločen čas je resolucijska naloga organizacij združenega dela in delovnih ljudi, ki samostojno opravljajo dejavnost. Ta cilj dosegajo delovne organizacije z modernizacijo načina proizvodnje, dopolnjevanjem proizvodnega programa,časno prerazporeditvijo delavcev znotraj TOZD, OZD, DO, SOZD ter posameznimi gospodarskimi dejavnostmi.

Istočasno pa se moramo zavedati, da sezonskega dela ni mogoče omejiti v kratkem času, v celoti odpraviti pa ga verjetno sploh ni mogoče. V občini Radovljica se pojavljajo potrebe po sezonskem delu zlasti v gostinstvu in turizmu (25 %), gozdarstvu (17 %), trgovini (12 %) in gradbeništvu (9 %).

Od leta 1974 je sezonsko zaposlovanje v upadanju. To ne velja le za občino Radovljica temveč za celo Go-

renjsko. V glavnem gre za delavce brez poklica, gradbene delavce ter druge poklice ozkega profila.

Občinska skupnost za zaposlovanje predlaga naj OZD v plane razvoja vključijo tudi programe omejevanja oz. krčenja sezonske-

ga zaposlovanja. Sezonsko delo naj skrajšajo na nujne zahteve predvsem zaradi vrste negativnih značilnosti, — materialnih in socialnih — ki spremljajo sezonsko delo. Predlagajo tudi, naj bi o sezonskem zaposlovanju v posameznih OZD razpravljali in dal soglasje izvršni svet.

Odpri prehod skozi Pokljuško luknjo

V počastitev krajevnega praznika KS Gorje so 28. avgusta spet po dolgem času odprli prehod skozi sotesko Pokljuške luknje, ki je dolga 3750 m in ima okoli 50 me-

trov lesenih hodnikov in mostov. Prehod skozi Pokljuško luknjo bo izredno popestril izletniške možnosti za blejske turiste, pa tudi za domače ljubitelje naravnih lepot.

Še vedno razhajanja v mnenjih o sanaciji blejskega jezera

Na Bledu je konec avgusta zasedala strokovna komisija za ozdravitev oz. sanacijo, kot pravimo, Blejskega jezera. Razen strokovnjakov so bili na zasedanju navzoči tudi predstavniki skupščine, izvršnega sveta, družbenopolitičnih organizacij, turizma in občine Radovljica, predstavniki republiškega komiteja za varstvo okolja, vodne skupnosti, komunalnega gospodarstva in krajevne skupnosti z Bleda. V

izredno polemični in razgibani razpravi, kjer je prišlo do pogosto nasprotujočih stališč je sodeloval tudi znani avstrijski strokovnjak dr. Loffer, ki je na osnovi lastnih izkušenj dal prav tistim, ki se zavzemajo za učinkovitejšo natego, kot pa tistim ki so za dovod Radovne. Očitno bo morala prevladati prva inačica, ki ima več zagovornikov kateri se sklicujejo na pozitivne izide zadnjega leta z obstoječo natego.

Gibanje cen v pristojnosti občinske skupnosti za cene

V pristojnosti občinske skupnosti za cene, ki je bila ustanovljena pred poldrugim letom je le 1 odstotek cen industrijskih izdelkov in dobrih 60 odstotkov cen storitev. Letos je radovljiška skupnost za cene potrdila poprečno zvišanje za 12 % ceni gramozu, 15 % ceni slaščičarskih izdelkov, 35 % cenam kruhov in 33 % ceni za pecivo. S 1. julijem so se zvišale cene stanarin za 12,

obrnim storitvam za 15 in obrtnim proizvodom do 14 odstotkov. Skupnost je tudi potrdila 15 % zvišanje cen novozgrajenih stanovanj. Za 14 % višje cene od lanskih so tudi določene oz. odobrene za avtoprevoze, za 16 % pa taksi prevozi. Za oskrbnine v otroškem varstvu je bilo odobreno 20 %, za oskrbnino v domu dr. Janka Benedika pa 16 odstotkov.

»Murka« v Lescah prodaja osebne avtomobile in prikolice

Pred kratkim je delavski svet trgovske delovne organizacije Murka Lesce sprejel sklep, da ustanovi novo poslovno enoto: Poslovalnico za prodajo avtomobilov, avto-

mobilskih prikolic in rezervnih delov. Sedež te enote bo v Lescah. Za naziv nove poslovne enote je Murka razpisala javni natečaj.

Invalidi so morali izlet preložiti

BEGUNJE, 23. septembra — Aktiv invalidov, ki so ga v begunjskem Elanu ustanovili letos, si je za svoj prvi izlet izbral Vipavsko dolino, tja pa naj bi jih v soboto po posredovanju Globtourove poslovalnice v Kranju popeljali šofer kopskega Slavnikova.

V soboto zjutraj se je do šeste ure pred tovarno zbralo 36 članov aktiva invalidov, da bi šele po dobrih treh urah čakanja ugledali Slavnikov avtobus s številko KP 175-94. Kljub avtobusu, ki se je končno prispel primajati, pa so se odločili, da raje ostanejo doma. Ne le zato, ker zaradi take zamude ne bi mogli izpeljati predvide-

nega programa (v Ajdovščini so imeli naročeno kosilo ob 14. uri), temveč tudi zato, ker šofer ni bil videti najbolj spočit, oziroma tak, da bi mu lahko zaupali vožnjo čez Vrščič.

Invalidi zdaj nameravajo tak izlet opraviti v oktobru, tudi tokrat pa naj bi jih peljal Slavnikov avtobus. Upajo, da jim izleta ne bo spet treba preložiti, da jim ne bodo ponovno poslali kakšnega Marija, ki se jim je opravičeval, da je zamudil, ker je avtobus doletela okvara, po telefonu pa nekemu (v italijanščini) pojasnjeval, da je zaspal.

V. F.

ELAN : HELIOS, 71 : 73 (61 : 61) 24 : 36

Begunje, 1. 9. 82, Igrišče OŠ, osmina finala YU pokala na področju Slovenije, sodnika Kobilica in Lotrič (LJ), gledalcev 100.

Elan Šter 16, D. Pirih 16, Kolman 2, P. Pirih 5, Vauhnik 13, Jesenšek 1, Noč 4, Urbanec 14.

Helios: Zlatkovič 30, Svetlin 1, Novak 2, Vrhovnik 2, Andrejašič 7, Kržan 18, Osterman 13

Letošnji finalist pokala SFRJ za Gorenjsko košarkarji Elana so tekmo izgubili

v prvem polčasu, ko so gostje iz Domžal s protinapadi polnili domači koš, v drugem so bili elanovci boljši in navkljub agresivni obrambi gostov vztrajno zmanjševali razliko in na koncu imeli zmago v svojih rokah.

V podaljšku je odločil izredni Zlatkovič, ki je bil najboljši igralec tekme, pri domačih velja pohvaliti Štera v prvem in Vauhnik, Piriha in Urbanca v drugem polčasu.

Zaskrbljeni obrazi pred tekmo z drugoligašem iz Domžal; stoje z leve proti desni: Dušan Pirih, Kolman, Šter, Vauhnik, Pavel Pirih; čepce: Urbanec, Jesenšek, Noč — manjka Franko

Šter zaključuje uspešen napad Elana

Robi pri varjenju aluminija

Robi Vrhovnik se je upokojil

»Robi se je upokojil«, je bila novica, ki je hitro obsla vse vzdrževalce.

Ob tako pomembni življenjski prelomnici smo se na njegovo povabilo dobili na prijetnem srečanju številni njegovi sodelavci in si ob tej priložnosti izrekli tudi nekaj besed o spominih, ki so se nabrali v tridesetletnem obdobju, kolikor je bil Robi med nami.

Nekatere spomine zato objavljamo tudi ob tej priložnosti v našem glasilu »Smučina« z namenom, da se našega sodelavca ob njegovi upokojitvi spomnijo poleg vzdrževalcev, še številni drugi njegovi prijatelji in znanci, saj zagotovo drži, da je malo ELAN-ovcev, ki Robija ne poznajo.

V ELAN-u se je zaposlil v letu 1953, v takratnem kovinskem obratu, na delovnem mestu avtogenega varilca. Dolga leta je bil edini, ki je obvladal večino tega poklica in bil tako tesno vključen v dogajanja proizvodnje v kovinskem obratu.

Kasneje, z rastjo podjetja, so bile tudi številne reorganizacije, katerih rezultat je bil tudi nastanek obrata vzdrževanje, kamor je bil kmalu prerazporejen tudi Robi. Tu je s svojim delom, ki je postajalo vse bolj heterogeno in zahtevno, nadaljeval. Tudi on se je prilagojeval številnim prostorskim premestitvam te dejavnosti na današnjo lokacijo.

Močan razvoj tehnologije na področju varjenja je spremenil tudi naravo dela na DM varilca in tako se je tudi Robi v precejšnji meri oddaljil izključno od svojega

poklica. Opravljal je tudi druga ključavničarska dela, vendar se nikoli ni povsem ločil od svojega varilnega aparata.

Njegova posebna vrlina je bila skrb za orodje, ki ga je varoval in negoval.

Poleg opisane delovne strani ne moremo iti neopazno mimo Robijeve posebne lastnosti, to je, vedno dobrega in vedrega razpoloženja. S svojim humorjem je vplival na prijateljsko vzdušje v delavnici, izletih, prireditvah in privatnem življenju.

Pri tem gre za redko vrlino, ki se je ni mogoče naučiti, niti je, dokler jo imamo zadosti, prav ne cenimo. Šele globlje razmišljanje nas prebudi, da lahko opazimo velike moralne učinke, ki jih ni mogoče ovrednotiti.

Posebno priznanje zasluži Robi tudi kot pravi ELAN-ovec. Vedno je s ponosom in vso pripadnostjo pripadal ELANU.

Vsi njegovi cilji in spomini se vedno znova vračajo v ELAN, kar iz njegovih besed ni težko razbrati, saj ne skriva ponosa, da je v tridesetih letih dela v ELAN-u tudi on doprinesel delež današnjemu ELAN-u, ki je za prave ELAN-ovce dragocen in spoštovan.

Na zaključku lahko smelo napišemo, da se Robiju za njegov doprinos, tovarštvo, pripadnost ELAN-u in naši družbi, zahvaljujemo in da tega ne bomo pozabili tudi sedaj, ko bo užival svojo zasluženo upokojitev.

Na njegovi nadaljni življenjski poti mu želimo predvsem zdravja in prijetno počutje.

Sodelavci

Upokojili so se:

Petrač Stjepan TOZD Smuči, 15. IX. 1982 — zdravstveno; Finc Amalija TOZD Smuči, 30. X. 1982 — redna upokojitev; Vrhovnik Robert TOZD Vzdrževanje, 8. IX. 1982 — zdravstveno.

UREDNIŠKI ODBOR: Dolhar Brane, Brejc Nusa, Knafelj Slavko, Kolman Barbara, Kos Marian, Stare Anton, Urbanec Janez, Vrhovnik Anton, odgovorni urednik Knafelj Slavko. Naša smučina šteje med proizvode 7. tč. I. odst. 36. člena Zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katera se ne plačuje temeljni davok od prometa proizvodov. (Mnenje republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije, št. 421-7-72).